Влада-Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 5 (1255) ♦ Четвер, 11 січня 1996 року ♦ Ціна договірна

Здається, 96-й стане роком АПК!

Найближчим часом на розгляд Кабінету міністрів України та Верховної Ради України буде винесена національна програма розвитку агропромислового комплексу України до 2005 року.

Про це на брифінгу в адміністрації Президента повідомив радник Президента України з питань агропромислового комплексу Юрій Карасик.

На його думку, 1996 рік має стати роком створення сприятливих умов для сільськогосподарського виробника, і насамперед — умов податкових.

За його словами, нині національна програма допрацьовується і в областях розглядається її проект, а також регіональні програми розвитку агропромислового комплексу.

Ю. Карасик нагадав, що головною особливістю запропонованої Президентом земельної реформи є її поетапність та комплексність.

Він повідомив про те, що 15 січня депутати-аграрники зберуться на нараду, де обговорюватиметься створення нормальних, сприятливих умов для сільськогосподарського виробника.

Пропонується, зокрема, податок на добавлену вартість на матеріально-технічні ресурси, нафтопродукти та продукцію, які ввозяться на територію України, перевести «на вексельну основу», тобто виплачувати ПДВ не одразу при перетинанні продукцією кордону, а тільки після того, як продукт дасть кінцевий результат — через 240—280 днів.

До речі

СТВОРЮЄТЬСЯ ЄДИНА СИСТЕМА ДЕРЖОРГАНІВ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ

Указом Президента України Леоніда Кучми в Україні створюється єдина система державних органів земельних ресурсів.

До її складу ввійдуть Державний комітет Криму з земельних ресурсів та єдиного кадастру, обласні, Київське та Севастопольське міські управління, районні відділи, міські (міст обласного та районного підпорядкування) управління (відділи) земельних ресурсів та інженери-землевпорядники сіл і селищ.

Кабінетові міністрів доручено у двомісячний термін затвердити кількість працівників державних органів земельних ресурсів, подати проект положення про Держкомітет України з земельних ресурсів, затвердити типові положення про державні структури комітету на місцях.

Олександр МОРОЗ: діалог з читачами «Голосу України»

Стислий звіт про «гарячий телефон» Голови Верховної Ради, з якого він вів діалог з нашими читачами, вже було опубліковано. **Сьогодні — детальніший виклад розмови.**

Читайте на 2—3-й стор.

Альпи, Карпати: клімат сприятливий

15—16 січня в Україні з офіційним візитом перебуватиме керівник Федерального департаменту закордонних справ Швейцарської конфедерації Флавію Котті. Як поінформували журналістів у Міністерстві закордонних справ, передбачається, що керівника зовнішньополітичного відомства Швейцарії приймуть Президент України Леонід Кучма та Прем`єр-міністр Євген Марчук. Програмою візиту заплановані зустрічі й переговори з міністром закордонних справ України Геннадієм Удовенком, головами комісій Верховної Ради України у закордонних справах і зв`язках з СНД Борисом Олійником та з питань правової політики і судово-правової реформи Володимиром Стретовичем.

Очікується, що під час візиту сторони підпишуть ряд угод, — повідомляє Укрінформ.

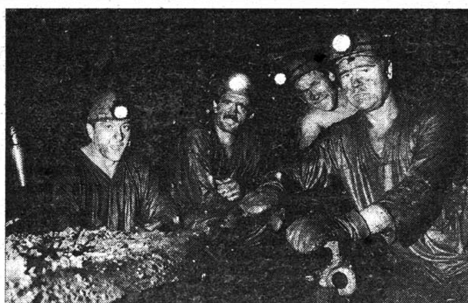
"Союзна кочегарка" перестає диміти,

Навряд чи комусь треба пояснювати, що саме Донбас з колосальним розмахом гірничопромислових робіт площею 15 тис. квадратних кілометрів донедавна називали так почесно й по-пролетарськи дохідливо.

Особливо інтенсивно «кочегарку» експлуатували в повоєнні роки, коли йшов видобуток найціннішого коксівного, високоенергетичного вугілля. Кожні п'ять років шахти заглиблювалися на 200 метрів. Сьогодні більшість з них підійшли до кілометрової позначки з показниками, які не впишеш до переможних рапортів: з осіданнями порід на великих площах, осадкою денної поверхні, інтенсивним водовідливом, а простіше, скиданням забруднених вод до річок, сильною шахтною та атмосферною загазованістю. Отож тепер не тільки з пролетарською, а й з науковою прямотою визнано вкрай загострену екологічну та й економічну несприятливі ситуації Донбасу.

За рядом оцінок, витрати на отримання вугілля перевищують віддачу. Постає проблема поступового скорочення «обертів» колишньої «союзної кочегарки» — виведення шахт з робочого режиму. Та що таке шахта не сама по собі, а в ланцюжку взаємодії з іншими, у смузі вугільних родовищ, в економічній інфраструктурі трьох густо населених областей — Луганської, Донецької і Дніпропетровської? Це зона, де змінено грунт, різко знижено стійкість порід, немає водонапорів, що відокремлюють глибокі солоні води від прісних поверхневих, де непередбачувана міграція газу, що формує вибухонебезпечні суміші.

У світі немає аналогів таким обширним ділянкам непрогнозованого ризику. Як уникнути «сюрпризів» Донбасу, що холоне після спекотливої роботи? Про це читайте на 13-й сторінці.

але викликає головний біль

Знову підвищення. Але не зарплати, а квартплати

Федерація профспілок України (ФПУ) висловлює непогодження з проектами постанов Кабінету міністрів України про застережні заходи, пов'язані з підвищенням з 1 січня 1996 року квартирної плати і вартості комунальних послуг.

Як повідомило агентство «Інтерфакс-Україна», в листі ФПУ Кабінету міністрів наголошується, що заходи уряду «не забезпечують реальний соціальний захист населення».

У 1996 році уряд має намір поетапно довести оплату житлово-комунальних послуг до 80 % від реальних витрат.

Місто залишено терористами. У спокої?

Близько трьох тисяч заручників, яких захопили у вівторок дудаєвські бойовики в дагестанському місті Кизлярі, було звільнено вчора рано вранці. Бойовики о 7.15 ранку залишили місто, сіли в надані їм 11 автобусів і в свої дві вантажівки. Терористи прихопили з собою як заручників кількох добровольців з відомих діячів Дагестану. Крім добровольців, у кожному автобусі — приблизно по 10—15 заручників з мирних громадян, які були в лікарні і яких силоміць вивезли бойовики. Загальна кількість їх становить приблизно 160 чоловік.

Як повідомляє ІТАР-ТАРС, серед умов звільнення частини заручників у Кизлярі, висунутих у вівторок дудаєвськими бойовиками, за даними дагестанського управління ФСБ, залишаються вимоги організувати зустріч Джохара Дудаєва з найвищим керівництвом Росії, а також вивести федеральні війська з Чечні і «зі всього Північного Кавказу». Серед умов бойовиків також і вимога визнати за недійсні результати грудневих виборів у Чечні.

Олександр МОРОЗ: діалог з читачами

— Запоріжжя турбує. Колишній суддя Гендік Олександр Сидорович. Маю стаж роботи більше 25 років суддею. Але вийшов у відставку, до введення в дію Закону про статус суддів, пізніше вийшов на пенсію не з судової, а з іншої роботи. Мені відомо, що Верховний суд, інші відомства направили до Верховної Ради подання про те, щоб поширити дію ст.43 Закону про статус суддів відносно грошового утримання і на колишніх суддів, отаких як я. Ми розуміємо всі складнощі, шановний Олександре Олександровичу, але ж як подати адресну допомогу цим людям? Дуже просимо включити це питання в порядок денний п'ятої сесії Верховної Ради у 1996 році.

— Олександре Сидоровичу, давайте домовимося так, що ваша пропозиція береться до уваги. Проект стосовно внесення змін до Закону про пенсійне забезпечення вже готовий до розгляду, але на четверту сесію було внесено багато питань економічних. На 5-й сесії ми його будемо розглядати і обіцяю, що увага до вашого звернення буде достатня.

— Дякую вам. До побачення.

— На все добре.

— Добрий вечір. Вас турбує пенсіонер Станіслав Вікторович. Коли і хто покаже нам «кота в мішку» — проект нової Конституції? Ми маємо інформаційний голод по цьому питанню.

— Ви проект одержите після того, як він буде розглянутий в першому читанні у Верховній Раді. Ми приймемо рішення про його публікацію.

— Президент тисне: давай приймай за один день, а то я розжену Верховну Раду.

— Так він питання не ставить, але дехто за Президента так собі розмірковує. У Конституційному договорі записана норма, яка передбачає, що Конституція може виноситися на референдум за умови, коли текст її буде погоджений і Президентом і Верховною Радою.

— Я вам дякую. Ще маленьке запитання. Зараз у місті Києві «на знос» працюють автобуси. Немає ніякого сполучення, в селах пропадають огірки, картопля, капуста, яблука. А в містах всі їздять, і ніхто нічого не платить. Я написав вам листа, щоб вирішити ці проблеми.

— Якщо є хороші пропозиції — звертайтеся до Кабінету міністрів. Потрібно щось законодавчо врегулювати в цьому відношенні — розгляне Верховна Рада. А в цілому ситуація в усіх галузях економіки подібна. Справді, зараз технічний парк надзвичайно зношений. Можливостей для того, щоб його оновити у міністерствах та відомствах немає. Треба проблему вирішувати на державному рівні і підтримувати власного автомобілебудівника. Потужності для цього є.

— Дякую, я зрозумів. Здоров'я і успіхів у роботі від ваших прихильників. У Верховній Раді дуже багато розумних людей. А чому Президент говорить, що у нього коротка «лава запасних»?

— Це краще спитати у Президента. Але оновлення Кабінету міністрів відбулося останнім часом значною мірою за рахунок депутатів Верховної Ради. Це підтвердження того, що Президент поважає парламент, так само, як Верховна Рада — Президента.

***

— Добрий вечір, Олександре Олександровичу!

— Добрий вечір!

— Це Гордіюк. Я від інвалідів війни. Раніше я міг купити милиці і гумки до них. Та ось протягом двох років не можу їх придбати. Можливо дати кооператору якомусь завдання, щоб він інвалідів забезпечив?

— Я розумію, що таких питань буде дуже багато і на деякі відповісти не зможу. Підготуйте листа на мою адресу, я звернуся у відповідне міністерство. Це питання треба вирішувати в принципі.

— За турботу дякую. На все добре.

— До побачення.

***

— Це дзвонить Деркач Петро Іванович, Київська область. Я інвалід I групи. Мені 36 років, я лежачий, ні руки не працюють, ні ноги. Раніше користувався пільгами, мені ліки були безкоштовні. А тепер вони платні. Пенсія моя 2 млн. 600 тис. крб. Тобто, практично немає за що купувати ліки. А в лікарні не хочуть на мене дивитися.

— З вас вимагали гроші за ліки чи сказали про те, що пільги знято?

— Ні, не вимагали. Казали, щоб я сам собі діставав.

— Справа в тім, що ми не міняли закони, і пільгами такими ви повинні користуватися. Тим більше, що ви інвалід в результаті наслідків військової служби. Зверніться до голови держадміністрації. Він повинен допомогти. Якщо ні — напишіть мені листа.

— Допоможіть покласти мене в лікарню.

— Зверніться до районної лікарні, хай вона дасть вам направлення в обласну лікарню.

— А де ж бензин, машина, у мене немає стільки грошей.

— Я звернуся до голови районної Ради з проханням про допомогу.

— Спасибі вам велике. Мені знову жити хочеться.

— До побачення.

***

— Доброго дня, Олександре Олександровичу. Вас турбує офіцер запасу Збройних Сил України. Моя проблема — житло. Я був командиром частини в м.Сімферополі протягом двох з половиною років, там це питання не вирішувалося. Приїхав до Вінниці, звідки призивався до Збройних Сил, тут теж проблеми. Ніде нічого не передбачається. Коли можна розраховувати на позитивне розв'язання питання?

— На жаль, я не можу подати вам надію. Хоча під час розгляду бюджету на наступний рік ми звертали увагу на те, що потреби Збройних Сил України не забезпечуються належним чином. Сьогодні за законодавством забезпечувати житлом військовослужбовців (неефективно ця норма працює) зобов'язані місцеві Ради. Але в зв'язку з тим, що житло не будується (на 1/3 виконуємо програму з будівництва житла), така ситуація повсюдна.

Я вважаю, необхідно вести мову про державні позики, про пільги для таких людей, як ви. Варіант розв'язання такого питання є у Верховній Раді як проект постанови. Але тут це багато що треба узгоджувати разом з Кабінетом міністрів. Схема досить ефективна, якщо її буде впроваджено. Я буду робити все, що від мене залежить. Ця проблема для України дійсно вкрай гостра.

***

— Вас турбує Хмельниччина, селище міського типу Білогір'я. Андрусевич Валентина Йосипівна. Я вас вітаю з Новим роком, бажаю вам щастя, успіхів у розбудові нашої держави, мудрості і земних благополуч. Моє звернення до вас буде в формі скарги. У 1994 році у Білогірському відділі культури будувався будинок цільовим засобом. Коли розподіл почався у 1994, я стояла на пільговій черзі під № 1. Але квартиру не дали. Прошу допоможіть. Я інвалід 3 групи, працюю в бібліотеці на півставки. Живу у страшних житлових умовах.

— Надішліть документи. Будемо розбиратися.

— Бувайте здорові.

— До побачення.

***

— Яготинський район. с.Журавка. Моя дружина 22 роки робила вчителем у селі, а потім її поставили директором школи. Поробила вона 2 роки директором школи, а потім її обрали головою сільської Ради. Вона хоче повернутися у цю школу.

— Закон передбачає, що депутат після припинення своїх депутатських повноважень повертається на роботу попередню або на таку ж. До кого ви зверталися?

— У райраду, і в прокуратуру області. Вже більше року жінка ніде не працює. Їй пропонують роботу, але за 50 кілометрів від дому.

— Як прізвище вашої дружини?

— Головань Надія Олександрівна.

— Надішліть мені листа. Я звернусь до голови вашої районної Ради. Справа безперечно складніша, ніж ви її пояснюєте. Це не так просто. Новий директор теж пропрацював 2 роки, він якимось чином теж планував свою кар'єру. Треба вирішити питання без напруги та загострення.

— Спасибі. До побачення.

— До побачення.

***

— с.Червоне, Яготинський р-н. Добрий вечір, Олександре Олександровичу, я хотіла вас попитати. Я багатодітна мати. Які у нас пільги є?

— Ваші пільги визначені законом. По-перше, це вихід на пенсію раніше, допомога дітям, пільги під час одержання житла і інше. Але може бути так, що нині забезпечення цих пільг не гарантується — це інша справа. Тут можете, на жаль, багато докорів кинути державі. Скільки у вас дітей?

— П'ятеро.

— Дай Боже, щоб діти були здорові. Що вас конкретно хвилює?

— Я не можу викупити колгоспний будинок. Я можу скористатися своїми пільгами?

— Ви в колгоспі працювали і скільки?

— Пару років. Мені 34 роки.

— Ви зверталися до правління колгоспу, що вам сказали? Це питання можуть вирішити колгоспні збори. Це треба всі нюанси з'ясувати. Ви маєте переваги перед іншими за законом, але в даному випадку власником цього житла є колективне господарство. Держава вплинути на нього не може. Можуть вирішити це питання або збори, або правління колгоспу.

— Спасибі. До побачення.

— До побачення.

***

— Добрий вечір! Вас турбує Юзькова з Києва. У мене в руках облігації 90 року. Ми дочекаємося, чи не дочекаємося виплат за них?

— Дочекаєтесь обов'язково. Комісія Верховної Ради розглядає проект Закону про індексацію заощаджень населення. Свою схему пропонував в цьому відношенні Кабінет міністрів, але та схема не задовольняє людей, та й нас, законодавців, теж не задовольняє. Тому ми будемо шукати комплексні, універсальні рішення, щоб можна було забезпечити індексацію, виплачувати почергово для певних категорій населення. А крім того, поєднати цю компенсацію із процесом приватизації. Я розумію, що це не буде робитися швидко, але я вам пораджу — побережіть цю облігацію. Я особисто виступаю за те, щоб людина до копійки одержала всі гроші, за вартістю на час придбання.

Але в 1990 році гарантом облігацій був бюджет величезної держави. На сьогоднішній день можливостей таких немає. Будемо шукати вихід. Загальну схему я вам назвав. Але ми будемо розглядати це на законодавчому рівні.

— Ми вже 4 місяці без зарплати. Що ж буде далі?

— Шукаємо вихід. Ви розумієте, що це питання не до Верховної Ради, а до Кабінету міністрів. На Президії ми розглядали таку ж ситуацію із шахтарями. Так само вчителі, лікарі протягом 3 місяців не одержують зарплати.

***

— Добрий вечір, Олександре Олександровичу. В мене до вас два питання. Лавренов Олексій Ілліч, працюю в Мирному, Бориспільського району. Чи є закон «Мати-героїня» сьогодні в Україні? Дружині не присвоюють, а в неї 10 дітей. Раніше матері-героїні приділяли увагу різні організації, місцеві комітети тощо. Нині все це забуте. Я працюю трактористом, одержую 4 млн. Не отримуємо виплат по 6 місяців. А коли куди звернуся, просто сміються — хто вас примушував стільки дітей народжувати?

— Те, що багато дітей — це чудово. Ви ж самі бачите, як зменшується кількість населення. Те, що вам відповіли, може сказати, м'яко кажучи, тільки нерозумна людина.

Відносно пільг. Вони передбачені законодавством для багатодітних матерів. Але, очевидно, ці пільги не можуть задовольнити вас. Бо вартість життя більша, ніж ті пільги. На жаль, сьогодні запевнити вас у виконанні всіх гарантій я не можу. Ви самі розумієте, яка ситуація в державі.

***

— Як ви оцінюєте результати виборів в Російській Федерації? І який вони можуть мати вплив на українсько-російські відносини. Вільям Козак, товариство «Україна».

— Я вважаю, що вибори не вплинуть на україно-російські відносини. По-перше, тому що і раніше офіційні кола Росії проголошували не один раз доброзичливе ставлення до України, хоч питання вирішувалися не так швидко, як нам би хотілося. Сьогодні склад російської Думи мало чим відрізняється від попереднього. Це ще раз говорить про те, що стосунки будуть нормальними.

— Дуже вам вдячний. Дозвольте ще одне серйозне запитання.

— Будь ласка.

— На вашу думку, якщо в Україні будуть на партійній основі вибори, які партії зможуть здолати рубіж?

— Комуністична партія України, Соціалістична партія України, РУХ, Селянська партія, Демократична партія України, Християнсько-демократична партія України, Об'єднані соціал-демократи.

— Дуже вам вдячний. На все добре.

— До побачення.

— Охтирка. Добрий вечір, Олександре Олександровичу, це вас турбує колишній учитель, ветеран війни, інвалід II групи. Користуючись нагодою, вітаю вас з Новим роком, бажаю успіхів. Питання про Конституцію. Коли розібратися, Президент і весь уряд, виконавча, законодавча влада служать народові України. І

«Голосу України»

Конституція має служити народові України. Конституцію має обговорити народ, як це завжди було.

— Звичайно, так і буде. Ми коли розглянемо в першому читанні Конституцію, опублікуємо її текст.

***

— Добрий вечір, вас турбують із Рівненської області с. Привередів, Кисельчук Феодосій Якович. Я хочу почути вашу думку відносно питання про пріоритети села. Боляче на душі, коли чуєш одні запевнення, що все робиться для цього, а справді немає цього. В «Сільських вістях» було надруковано кілька таблиць про міжнародні ціни. Без бензину в селі не обійтися. У нас різниця між пшеницею і бензином виходить в 5 разів, це якщо рівняти до світових цін. Яка ваша позиція відносно паритету цін?

— Моя позиція, очевидно, не всіма підтримується. Не можна рахувати співвідношення цін тільки по 1—2 видах товарів. Треба в комплексі робити оцінку і враховувати реальні затрати на сільгосппродукцію. Паритету цін як такого не може бути, тому що це специфічна галузь і вона не може забезпечувати себе, тим більше в нинішніх умовах, враховуючи кризу в економіці в цілому, нестабільність грошової одиниці. Не може бути сьогодні забезпечена рентабельність нормальна при установленні реальної ціни. Ви не покриєте затрат на виробництво тієї чи іншої продукції. Тому в усьому світі застосовується дотація на сільгоспвиробництво з боку держави. Будемо і ми робити дотації — іншого виходу просто немає. В цілому відповідаючи на ваше запитання, — держава повинна дотувати виробництво тієї продукції, яка потрібна населенню, а отже і державі.

Тоді не буде несправедливості, з котрою стикаються сьогодні виробники, в цінах на зерно, цукор, іншу сільгосппродукцію.

— Дякую.

— Будь ласка.

— Моє прізвище Балановська. Скажу так: злочинність зростає, іде боротьба. А як буде вирішуватися питання відносно виховання?

— Питання болюче. Мова йде про те, що треба створити економічні, перш за все, передумови, щоб злочинства не було. І з другого боку, треба відновити всю нормальну систему виховної роботи, починаючи від дитячого садка і до вузу.

— Велике вам спасибі, дай вам Бог здоров'я. Це говорить з вами жіночка, що колись вам іконку подарувала. Бажаю вам ангела-хранителя. До побачення.

***

— Добрий вечір! Вас турбують із Хмельницької області. Чому ви, як Голова Верховної Ради України, не підтримали пропозицію депутатів Запорізької області, щоб учасників бойових дій, які є інвалідами загального захворювання, прирівняти до інвалідів війни?

— Така пропозиція вносилася не тільки запорізькими депутатами. Хто вам сказав, що я її не підтримав? Я дав слово міністру і сказав, щоб він обгрунтував позицію міністерства.

Що вам сьогодні потрібно — перелік пільг чи самі пільги? Мова йде про те, що ми закладаєм в норми закону (причому не погіршуючи ці норми) те, що держава може гарантувати.

— І друге. Чому перед святами підвищилася ціна на хліб на 12 відсотків?

— Це питання не до Верховної Ради, вона ніякого рішення з цього приводу не приймала. Ціни на хліб — це прерогатива обласних Рад. Ціна на хліб формується залежно від затрат. Хоча я розумію прекрасно, якби і зарплата на 12 відсотків збільшилась, то було б нічого. Держава повинна виділяти кошти на захист населення. Тут я з вами повністю згоден.

— Олександре Олександровичу, дякую за роз'яснення, бажаю вам всього самого найкращого. До побачення.

— Вам теж самого найкращого. До побачення. Щоб і ви, і ваші близькі здорові були.

***

— Добрий вечір, це вас турбують із Інституту сільського господарства Полісся. Я мав отримати квартиру в місті Коростені. А мені відповіли, що житло не будується в нашій чорнобильській зоні. Мене цікавить, чи буде з часом будівництво в місті?

— Я вам точно зараз відповісти на це запитання не можу. Ви переговоріть із вашим депутатом Яценком Володимиром Михайловичем.

— І наступне до вас прохання. Якщо ви будете ще в нашому інституті, то я хотів би, щоб ви зустрічалися із більшою кількістю науковців.

— Якби я був хоч би днів зо два в вашому інституті, то я б з кожним зустрівся.

— Ну пробачте, в мене все, до побачення.

— До побачення.

***

— Добрий день, Олександре Олександровичу, це вас турбує пенсіонер Надія Павлівна Литвиненко. Хто зробив так, що одиноким людям, які не мають дітей, дали допомоги 2 млн. 600 тис.? А нам, жінкам, у яких діти є, нічого не дали.

— У вас пенсія яка?

— 3,5 млн. крб.

— Я прекрасно розумію, що така пенсія не дає вам можливості нормально прожити. Але бачите, ми прийняли постанову про межу малозабезпеченості. Ввели 4,8 млн. крб. Щоб ввести цю норму, цю величину треба урядові в бюджеті закласти. Ви ж бачили, ми відхилили зараз проект бюджету, дали на доопрацювання, враховуючи і цю потребу. Надалі ми повернемося до цього питання.

— Спасибі. Всього доброго. Будьте здорові.

— Ви теж будьте здорові. До побачення.

***

— Доброго дня. Вас турбують із Житомира. Я учасник бойових дій, пенсіонерка, плачу за квартиру 25% за пільгами, у мене однокімнатна квартира. Як я маю платити за квартиру?

— Дайте мені свою адресу.

— Житомир, вул. Клосовського, 6, кв. 107. Сергеєва Людмила Павлівна.

— Наша юридична служба надішле точну відповідь.

— Дякую, Олександре Олександровичу. Я буду дуже чекати. З Новим роком і здоров'я вам!

***

Телефонних дзвінків було значно більше, ніж вміщує цей звіт. Бо на оголошений у газеті номер люди телефонували не протягом двох запланованих годин, а цілий день. Скажімо, наш читач М. Остапчук з Києва навіть зазначив, що має мозоля на пальці від накручування телефонного диску. Заодно просить дати хід листові, який підприємці направили до комісії В. І. Суслова.

А Ніну Пилипівну Поліщук з Дніпропетровська, яка встигла передати цілого листа, найбільше хвилює: чому Україна роззброюється в той час, коли багато інших держав озброюються, в тому числі і ядерною зброєю? Хто диктує, як нам себе поводити? Подібні проблеми хвилюють і Ганну Іванівну Красовську зі Львова. А Степан Лукич Бухтяк з Києва переконаний, що Україну грабують мафіозні клани, і час оголосити їх діяння економічною диверсією проти України і судити, як за державну зраду...

Дзвінки, телеграми, продиктовані листи. Всі вони передані за призначенням. Навіть ті, в яких поставлено, по суті, риторичні запитання. Бо люди висловлюють те, що їм найбільше болить, що хвилює, шукають істину. Вболівають за державу. А її можна будувати тільки разом.

Подумалося: а чому б не вести такі діалоги з громадянами керівникам усіх гілок влади? Щоб обмінюватися думками, приймати рішення в разі потреби. Скажімо, наприкінці місяця Президент, Голова Верховної Ради, Прем'єр-міністр, Голова Верховного Суду, Генеральний прокурор ведуть з громадянами діалог разом. Телебачення і радіо ведуть пряму передачу. Разом державні особи доповідають, що зробили протягом місяця, що минув, куди і як ми рухалися чи стояли, і що будемо робити в місяці наступному. Певно, що це б консолідувало народ, сприяло б усвідомленню того, що ми всі — велика сім'я, яка спільно наводить лад у своєму домі. Олександр Олександрович Мороз свою згоду на участь у таких діалогах дав...

Постанова
Президії Верховної Ради України

Про невиконання Фондом державного майна України вимог пункту 1 Постанови Верховної Ради України від 2 листопада 1995 року «Про усунення порушень чинного законодавства України з питань приватизації в нафтовій, газовій, нафтопереробній промисловості і нафтопродуктозабезпеченні»

Президія Верховної Ради України **постановляє:**

1. Визнати, що Фонд державного майна України не виконав вимог пункту 1 Постанови Верховної Ради України від 2 листопада 1995 року «Про усунення порушень чинного законодавства України з питань приватизації в нафтовій, газовій, нафтопереробній промисловості і нафтопродуктозабезпеченні».

2. Голові Фонду державного майна України Єханурову Ю.І. забезпечити в повному обсязі виконання вимог пункту 1 Постанови Верховної Ради України від 2 листопада 1995 року «Про усунення порушень чинного законодавства України з питань приватизації в нафтовій, газовій, нафтопереробній промисловості і нафтопродуктозабезпеченні», про що доповісти Президії Верховної Ради України до 15 січня 1996 року.

Попередити Голову Фонду державного майна України Єханурова Ю.І. про персональну відповідальність за виконання вимог пункту 2 цієї Постанови.

3. Контрольній комісії Верховної Ради України з питань приватизації проаналізувати додержання Фондом державного майна України чинного законодавства України з питань приватизації, про що доповісти Президії Верховної Ради України в березні 1996 року.

4. Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради України
О.МОРОЗ.

м. Київ
25 грудня 1995 року.

Пенсіонере, не хвилюйся!

У другому номері газети «Голос України» за 5 січня 1996 року опубліковано Закон України «Про внесення доповнень до Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», прийнятий Верховною Радою України 15.12.95 року.

На першій сторінці цього номера подано коментар до зазначеного закону під назвою «Змотуй вудочки, дідусю...» В цьому коментарі помилково трактуються прийняті доповнення до закону. Безпідставно стверджується, що вказані доповнення погіршують пенсійне забезпечення громадян України, а саме: для призначення пенсії збільшується необхідний трудовий стаж і слід чекати збільшення пенсійного віку.

Міністерство роз'яснює. Закон України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» та прийняті до нього доповнення аж ніяк не стосуються питань пенсійного забезпечення громадян. **Цей закон регулює питання надання статусу «Ветеран праці» громадянам, які сумлінно працювали в народному господарстві, вийшли на пенсію і мають трудовий стаж: чоловіки — 40 років, жінки — 35 років.** Доповнення до цього закону розширюють коло осіб, що ним надається статус «Ветеран праці».

Відповідно до прийнятих доповнень ветеранами праці визнають також громадян, яким призначено пенсії на пільгових умовах:

за Списком № 1 виробництв, робіт, професій, посад на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці — за наявності загального трудового стажу у чоловіків — 30 років і у жінок — 25 років;

за Списком № 2 виробництв, робіт, професій, посад з шкідливими і важкими умовами праці за наявності загального трудового стажу у чоловіків — 35 років, у жінок — 30 років;

відповідно до пунктів «в—з» статті 13 та статті 52 Закону України «Про пенсійне забезпечення» (особи, які одержують пенсію за вислугою років) — за наявності загального трудового стажу у чоловіків — 35 років, у жінок — 30 років;

відповідно до частини першої статті 18 Закону України «Про пенсійне забезпечення» (ліліпути, карлики) — за наявності загального трудового стажу у чоловіків 30 років і у жінок 25 років;

пенсіонери, нагороджені медаллю «Ветеран праці» за законодавством колишнього Союзу РСР;

інваліди 1 і 2 груп, які одержують пенсії за інвалідністю, якщо вони мають загальний трудовий стаж не менш, як 15 років.

Що стосується питань пенсійного забезпечення, то вони регулюються відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення». Загальні положення цього закону передбачають призначення пенсії за віком:

чоловікам — після досягнення 60 років і за наявності стажу роботи не менш як 25 років;

жінкам — після досягнення 55 років і за наявності стажу роботи не менш як 20 років.

Для відповідних категорій громадян (особи, які працювали на підземних роботах, на роботах з шкідливими і важкими умовами праці, багатодітних матерів, окремим категоріям працівників сільського господарства, міського пасажирського транспорту, текстильного виробництва, громадяни, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи та інші) зазначений закон передбачає зниження пенсійного віку від 1 до 10 років та тривалості трудового стажу, а окремим категоріям громадян пенсії призначаються незалежно від віку за наявності необхідного спеціального стажу роботи (провідні професії на підземних і відкритих гірничих роботах, на будівництві шахт, рудників та в металургії, працівники льотного і льотно-випробного складу, робітники локомотивних бригад та інші).

Аркадій ЄРШОВ,
міністр соціального захисту населення України.

У комісії Верховної Ради України

Комісія з питань культури і духовності заслухала звіт голови Державного комітету у справах релігій А.Коваля про стан виконання вимог Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації». Всебічно проаналізовано релігійну ситуацію в Україні, причини міжконфесійних конфліктів, які, на жаль, мають місце. Розглянуто також пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства про свободу совісті та релігійні організації. Ухвалено продовжити спільну роботу Комісії та Державного комітету у справах релігій стосовно розробки законопроекту про внесення змін і доповнень до цього закону.

Прес-служба
Верховної Ради України.

Цю землю даровано Всевишнім

Черкащани дуже пишаються, що давніх українців називали черкасами. І славне козацтво українське народилося з лицарів-черкасів. Його засновник князь Дмитро Вишневецький був черкаським старостою. Ця земля, наділена Всевишнім неповторною красою і щедротами, виколисувала упродовж століть велетів національного духу і волі. Тут творив Українську державу великий гетьман Богдан Хмельницький. Тут народився і знайшов вічний спочинок батько української нації Тарас Шевченко. Животворящі джерела народної творчості напували творця першої української опери Гулака-Артемовського, незрівнянного Нечуя-Левицького, апостольного Сковороду. Тут родове коріння першого президента України академіка Грушевського.

Дванадцятирічний школяр з шевченківських Моринців, вирізавши по контуру карту України, склав її учетверо і показав учителеві: центр України в селі, де народився Тарас...

Запитайте будь-якого черкащанина, старого чи малого, де закопано «пуп» України — держави, і кожен відповість: тут, у Богдановому і Тарасовому краї... І уточнить: у Холодному Яру, біля тисячолітнього патріарха-дуба.

Нинішня Черкащина вирощує хліб і до хліба, виробляє мінеральні добрива і верстати, меблі і електроприлади... А ще — попри всі економічні негаразди — співає. Ви ж чули, як співає Черкаський народний хор? Як виводить «Степом-степом» Ольга Павловська? Як будить душу піснею Едуард Драч?

І коли слухаєш уславлений хор, десятки, сотні сільських самодіяльних колективів, в яких співають (незважаючи на темні без електрики вечори!) нащадки Максима Залізняка, Івана Гонти, віриш: витерпимо, здолаємо усі труднощі та перешкоди. Адже працелюбнішого, стійкішого за наш народ немає у світі...

Актуальне інтерв'ю

РОЗРАХОВУЄМО ТІЛЬКИ НА СЕБЕ

На запитання нашого кореспондента відповідає перший заступник глави Черкаської облдержадміністрації Володимир ЛУК'ЯНЕЦЬ

— Володимире Лукичу, гнітюче враження справляють наші села ввечері. Після вимкнення о вісімнадцятій годині електроструму вони поринають у печерний морок. Як повертатися з роботи доярці, трактористові до неосвітленої хати? Хіба селяни не заслужили хоча б на тепло і світло?

— Ніхто не заперечує — заслужили. На хребті селянина нині тримається наша держава. Але реалії сьогодення невблаганні — без жорсткої економії, вчасної плати за спожиті енергоресурси ми не проживемо ані дня.

Понад один трильйон карбованців заборгувала наша область за електроенергію і п'ять з половиною трильйонів за газ. Велика частка цих боргів лежить на сільськогосподарських підприємствах і на населенні. Поки не буде налагоджено чітких взаєморозрахунків між виробниками і споживачами — покращення становища годі очікувати. Це гірка правда, від якої нікуди не дітися.

— Але ж Черкащина виростила добрий врожай зернових і технічних культур. На кожного мешканця зібрано понад тонну хліба. Невже цього замало, щоб розрахуватися за енергоносії?

— На жаль, так. Але це не парадокс, а суворий закон економіки. У жодній країні світу, це загальновідомо, найефективніше сільськогосподарське виробництво не є прибутковим. Воно підтримується солідними дотаціями держави. Драматизм нашого становища у тому, що ми сьогодні не можемо розраховувати на свою державу. І завтра, напевне, теж. Отже, нашому АПК бодай протриматися на нинішньому рівні хоча б років 5—6, поки підведуться з колін промислові підприємства. Це завдання надзвичайно важке, адже у більшості господарств уже вичерпалися обігові кошти. Навіть за електроенергію і газ вони розраховуються сільгосппродукцією. Це означає, що село самотужки вже не зможе підготуватися до весняно- польових робіт. А хто навіть зможе сяктак обсіятися — на збирання врожаю не стачить сил. Посудіть самі: за останні роки область ледве стягнулася, щоб придбати 59 зернозбиральних комбайнів за щорічної потреби більш як 400 одиниць. Те ж саме з машинно-тракторним парком, з бурякозбиральними комбайнами.

— Де ж вихід? Мені здається, керівники АПК ще не до кінця усвідомили загрозливого становища. Ось і недавно голови сільгосппідприємств Городищенського району звернулися з «чолобитною» до уряду, Президента...

— Ніякі волання, закликання не допоможуть. Не можна взяти того, чого немає. Нам усім треба, передовсім, психологічно перелаштуватися, та й перестати сподіватися на когось. Розраховувати варто лише на себе і на таких, як самі... Хто усвідомив це спочатку і не гаяв часу на «плакання», нині міцно тримається на плаву. У нас — це господарства «Хлібороб» Монастирищенського, «Дніпро» Черкаського, «Християнівське» Християнівського, «Маяк» Золотоніського районів та інші.

— Але ж більшість все-таки тоне...

— Від цього ніхто не застрахований. Але розпадаються господарства, де не зуміли ефективно громаду працювати. Однак залишиться земля, люди. Справжні господарі заберуть свій пай і ... знову організують колектив. Але це вже буде колектив власників, а не поденників. І другий напрям розвитку агропромислового комплексу області — об'єднання різних підприємств аграрного профілю, фінансових організацій і технічних служб в одну структуру, котра забезпечуватиме господарства всім: починаючи від насіння, засобів захисту рослин і закінчуючи збиранням врожаю. Це рішення нам підказав світовий досвід: виживають, як правило, крупні об'єднання, концерни, консорціуми. Дрібні — приречені на банкрутство. Ми, очевидно, повернемося до створення машинно-тракторних станцій, чи, як тепер їх називають, агротехнічних центрів, котрі обслуговуватимуть господарства. Досвід перших АТЦ у нас вже є. Автор цієї ідеї — акціонерне товариство «Маїс» має прекрасні результати співробітництва як з вітчизняними сільгосппідприємствами, так і зарубіжними фірмами.

Словом, розроблювані нині в області спільні програми з вирощування пшениці, кукурудзи, буряків, соняшника, єдина регіональна аграрно-промислова інвестиційна політика, я сподіваюся, дадуть добрі результати.

— Бажаю вам успіху!

Вітчизняний стиль

У ШПОЛІ СКЛА ДОВОЛІ

Чого тільки не випускали на шполянському заводі «Оріон» звідтоді, як його, «гвинтика» ВПК, передавали з міністерства до міністерства! І все ж пошук свого місця на ринковому базарі не минув марно. Оріонівці знайшли свою справу і, головне, солідних замовників. Завод освоїв випуск вітрового скла і бокових шибок, сферичних дзеркал огляду для великовагових, а також півторатонних автомобілів, що їх випускають кременчуцькі машинобудівники у співпраці з італійським «Фіатом». Крім цього, за індивідуальними замовленнями шполяни виготовляють понад 100 видів стекол для автомобілів зарубіжних моделей. Вся продукція «Оріону» відповідає світовим стандартам з оптико-механічних показників, і нею зацікавилися німецькі споживачі. Коли закінчиться приватизація заводу, а нині вже 36 відсотків майна підприємства викуплено трудовим колективом, тоді розмова з іноземцями буде конкретнішою, вважає директор М.Тимошенко.

Щоправда, потенційним замовникам автомобільних шибок доводиться вибирати — у Шполі нещодавно з'явився ще один завод, що спеціалізується на випуску продукції для автомобілістів. «Прогрес» — так називається нове підприємство — одержав велике замовлення від львівських автобусників. Крім шибок для автобусів, тут випускатимуть їх і для електровозів та сільськогосподарської техніки.

Тож, кому потрібні «очі» для будь-якого автомобіля, автобуса, трактора, електровоза — приїжджайте на Черкащину. У Шполі скла для всіх доволі.

Нема в житті напівлюбові...

Наша газета вже розповідала про життєву стежину композитора Олександра Морозова. До речі, з мальовничого Могилева-Подільського, з чистих криниць народної творчості починалися витоки його пісень. Їм судилося довге життя. Згадайте хоча б «Травы пахнут мятою», «Малиновый звон», «Душа болит»... Але якщо раніше Морозов писав музику в основному на тексти російських авторів, то після зустрічі із українською дівчиною-красунею, котра стала його дружиною, він почав активно працювати з українською автурою.

— То був найщасливіший період у моєму житті, — розповідав композитор. — Ми з Танею жили у її батьків у селі Білозір'ї на Черкащині... Там у нас народився син, а разом з ним побачили світ українські пісні «Скажу вам, дочки і сини», «Душі криниця», «Місячне колесо», «Яблуневий туман», «Красива жінка незаміжня». Я відчув, що душею повернувся на рідну землю, в мені заговорив-заспівав голос предків...

Олександр Морозов часто відвідує Черкаси. Мріє також підготувати для Києва великий гала-концерт.

На знімку: Олександр МОРОЗОВ з дружиною Тетяною на Черкащині.

Пам'ятки історії

«Софіївки» нев'януча краса

НИНІ «Софіївка» знана в усьому світі. Цю чарівну садово-паркову казку (1796—1800 рр.) створив на честь своєї дружини Софії польський магнат Потоцький.

Грандіозність дендропарку вражає. Так, на природному річищі Кам'янки споруджено ряд штучних басейнів (Рибки, Мертве озеро) та ставів (Верхній став має площу 8 гектарів, Нижній — близько 1,5 гектара). Завдяки різниці рівнів Верхнього і Нижнього ставів око відвідувачів завше милували водоспади, каскади, фонтани. А чого варта підземна річка Стікс завдовжки 224 м, гроти Венери, страху і сумнівів...

У вересні цього року легендарній «Софіївці» виповниться 200 років. Цей ювілей є в переліку найважливіших подій ЮНЕСКО. Про відзначення в нашій державі пам'ятної дати видано відповідні розпорядження Президента України, постанову Кабінету міністрів, рішення обласних та місцевих Рад.

Нині в «Софіївці» тривають реставраційно-будівельні роботи. Вже впорядковано підземну річку Стікс, Амстердамський шлюз, ще дещо. Однак цього замало. Адже треба відновити мости водного каналу, каскад ставків, майдан і вхід до парку... Звісно, до ювілею, на який мають з'їхатися з усіх усюд, повинна причепуритися і старовинна Умань. Але знову ж усе впирається в кошти. А їх треба близько 2 трильйонів карбованців. Поки що таких грошей нема, хоча уряд і обіцяв допомогу. Тож уманчани розраховують на підтримку всіх, кому не байдужа історична спадщина нашого народу. Пожертвування можна переказати на рахунок: 000609301 в Уманському відділенні Промінвестбанку МФО 354381.

Сторінку підготувала Лідія ТИТАРЕНКО, власний кореспондент «Голосу України» у Черкаській області. Телефон корпункту в Черкасах: 47-12-87.

Коментар

СНД — не ЄС, хоча родичатися й не відмовляємося

ЗАВТРА в Москві відбудеться засідання Ради міністрів закордонних справ держав—учасниць СНД. На ньому, зокрема, розглядатиметься проект угоди про співпрацю на кордонах, питання, пов'язані з поновленням прав депортованих осіб, національних меншин і народів, міждержавних контактів у галузі культури, громадянства у країнах СНД.

І хоч січень, будемо сподіватися, дасть новий імпульс україно-російським відносинам, який очікується у зв'язку з запланованою зустріччю у Москві Президентів Леоніда Кучми і Бориса Єльцина, однак про неї наше зовнішньополітичне відомство поки що мовчить. Може, щоб не зурочити? Бо завжди обережний на брифінгах у МЗС України начальник управління інформації Юрій Сергеєв на останньому, у вівторок, був ще обережнішим:«Не виключено, що до кінця тижня я зроблю заяву ще про одне зібрання».

Що ж, почекаємо до кінця тижня — що то він покаже?

А тим часом у Москві зберуться повноважні представники країн СНД (від України — перший заступник міністра закордонних справ Антон Бутейко), щоб вдати... нібито кожен з них з усіх сил намагається вдихнути краплю життя в це мертвонароджене дитя під мало не лайливою назвою — СНД. Хіба хтось може сприйняти всерйоз спробу... створити герб і прапор цієї не зовсім зрозумілої інституції?

Важко сказати, як спрацьовують багатосторонні угоди держав—учасниць СНД в інших країнах, а от скільки з 676 укладених діє в Україні, ніхто назвати не може. За час існування цього утворення наша країна уклала ряд двосторонніх угод — вони і реалізовуються ефективно, і контроль за їх виконанням досить жорсткий.

Прибічники об'єднання колишніх радянських республік в якусь одну структуру посилаються на те, що країни Європи утворюють Європейське співтовариство. І «забувають» головне — народжується воно не зі штучного запліднення, коли невідомо ще, хто вродиться.

Але ж коли кому дуже хочеться такого об'єднання, то вільному воля. І Україна не відмовляється від родичання. А чому б і не співпрацювати? Скажімо, в галузі культури чи в прикордонних справах. Як відомо, щодо кордонів у нас позиція тверда: маємо один, державний, кордон, який спроможні оборонити і без спільних зусиль. Та пам'ятаємо звідки родом, тож треба домовлятися: коли до тещі в гостини — то ласкаво просимо, а коли з контрабандою, то завертай голоблі. Але треба домовитися про єдиний підхід. А ще слід створити правові, соціальні умови, які б унеможливлювали конфлікти чи непорозуміння. Україна й виступатиме саме з цих позицій на засіданні Ради міністрів у Москві.

А от щодо створення в СНД структури, яка представляла б держави-учасниці в міжнародних організаціях, таких, як ЮНЕСКО, ООН та інших, то багаторічний досвід України показав, що ми там обходимось і без посередників.

Однак, хоча б скільки думок було, скільки проблем виникало, краще їх вирішувати за столом переговорів, у чому й бажаємо успіхів усім, хто за ним завтра збереться.

Валентина ПИСАНСЬКА.

З'явилася вакансія: прем'єр у відставці

ДОЧЕКАВШИСЬ нового року, Прем'єр-міністр Японії Томіїті Мураяма підніс японцям сюрприз, оголосивши про свою відставку.

Але «сюрприз» був уже давно очікуваний. Несподіванкою, радше, стало те, що він не зробив цього кількома місяцями раніше.

Посаду прем'єра Мураяма посів у червні 1994 року. А минулий рік видався для нього, а також для Японії, надто невдалий. З одного боку, допікали стихійні лиха. Після найбільшого за повоєнні роки землетрусу опозиція вперше на повен голос забажала відставки прем'єра, звинувативши його у повільності й небажанні реформувати службу сейсмічної безпеки. З другого боку, йому довелося провадити свою роботу в умовах знову ж таки найбільшої за повоєнні роки економічної кризи. Те, що криза й надалі загостриться, також звучало в обвинуваченнях на адресу прем'єра.

Додали проблем теракт у токійському метро та викриття секти «АУМ синрікьо». Японці справедливо запитували: як секті вдалося набути таких масштабів? Отож причин для відставки було вже забагато. Проте залишив свій пост Томіїті Мураяма «заради спасіння «правлячого тріумвірату», до якого нині входять ліберал-демократи, соціал-демократи та Нова партія Сакігаке.

У середині минулого року, коли ліберал-демократи знову почали повертати собі втрачену силу, передусім завдяки активності нового лідера партії, нинішнього міністра міжнародної торгівлі та промисловості Рютаро Хашімото, соціал-демократові Томіїті Мураямі забракло повітря.

Нині в Японії тривають консультації серед партій: хто ж очолить новий кабмін? Найвірогідніший претендент — вищезгадуваний Хашімото. Він уже встиг провести пресконференцію, на якій оголосив свою програму, наголошуючи на економічних моментах. Коментуючи заяву Т. Мураями про його відмову увійти до складу нового уряду, Хашімото зізнався, що також вважає: «Присутність лідерів двох інших коаліційних партій (СДПЯ та Нової партії Сакігаке) у майбутньому кабінеті не є обов'язковою». Не складе конкуренції Хашімото і лідер Сакігаке, нинішній міністр фінансів Такемура, який також оголосив, що «не претендуватиме на міністерський портфель».

Отож японці, схоже, вже знають ім'я майбутнього прем'єра. Що він являє собою? Ми зв'язалися телефоном з Надзвичайним і Повноважним Послом України в Японії Михайлом Дашкевичем. На його думку, Японія такою мірою стабільна держава, що Україні не слід очікувати якихось негативних змін у її зовнішній політиці. Навпаки. Саме з міністерством, яке ще й нині очолює Хашімото, Україна до останнього часу мала контакти. «Хотілося, щоб вони були більш тісні, особливо з боку Міністерства зовнішньоекономічних зв'язків. Хашімото як людина реалістична розуміє, що з Україною вигідно налагоджувати співробітництво. Шкода тільки, що серед українських економістів таких реалістів бракує».

Наталя ФІЛІПЧУК.

На знімку: екс-прем'єр-міністр Японії Томіїті Мураяма (справа), лідер Сакігаке Масайоші Такемура (зліва). Хто опиниться в центрі?

Хроніка. Факти. Події

● *Москва*

Святе місце порожнє не буває

Академіка Євгена Примакова, який очолював службу зовнішньої розвідки, указом Президента РФ було призначено міністром закордонних справ Росії. Про це повідомили у прес-службі глави Російської держави.

● *Бєлград*

Радість, але на маленькій території

Із радістю та смутком, за оцінкою лідера боснійських сербів Радована Караджича, відзначив його народ чотириріччя з дня проголошення Сербської республіки. На урочистій відправі в Пале президент заявив, що сербам у Боснії та Герцеговині вдалось створити свою державу, однак водночас вони втратили значну частину одвічних територій.

● *Париж*

Уже є бажання попрацювати

Сьогодні згас останній осередок трудових конфліктів, які паралізували Францію з грудня минулого року. На 33-й день страйку громадського транспорту другого міста країни, Марселя, водії автобусів та поїздів метро проголосували за відновлення роботи.

● *Вашингтон*

Канікули тривають

Найсильніший за останні десять років снігопад паралізував минулої доби життя столиці США. Через негоду не повернулися на роботу в понеділок із тритижневих вимушених відпусток більш як 200 тисяч співробітників федеральних відомств. За останніми даними, снігова заметіль забрала життя 40 чоловік. У ряді міст, у тому числі Нью-Йорку, оголошено надзвичайне положення.

● *Мадрид*

Депутати остаточно «розпустилися»

Голова уряду Феліпе Гонсалес підписав декрет про розпуск нинішнього складу Генеральних кортесів та проведення 3 березня дострокових парламентських виборів. Згідно з конституцією буде обрано 350 депутатів та 208 сенаторів.

● *Тель-Авів*

Не при справі

Шеф служби внутрішньої безпеки Ізраїлю «Шабак» подав у відставку із свого поста, не чекаючи офіційних звинувачень, пов'язаних з непромовністю його відомства запобігти вбивству Іцхака Рабіна.

● *Рим*

Не спіймали — не злодій

Радянський Союз не здійснював протизаконного фінансування Компартії Італії та її наступниці — Демократичної партії лівих сил. Такий зміст судової ухвали, яку було винесено тут за звинуваченнями, що їх висунув колишній прем'єр-міністр Беттіно Кракві на адресу італійських комуністів. У зв'язку з «відсутністю фактів правопорушень» римська прокуратура припинила справу.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

Декларація як засіб... конфіскації?

ПІД ЧАС недавнього відрядження до Молдови я вислухав немало скарг на українських митників — і в Кишиневі, і в Тирасполі, від урядовців та простих людей. Розповідали іноді просто-таки неймовірні історії. Але краще один раз побачити...

З придністровського містечка Кам'янка я повертався в Україну автомобілем через митний пост Олексіївка. Перевіривши паспорт, молодий митник-прапорщик поцікавився, чи маю карбованці. Не підозрюючи лихого, відповів, що кілька мільйонів є. «А декларація?» — запитав митник. Декларації не було: коли їхав поїздом до Кишинева, ніхто ніяких декларацій заповнювати не пропонував. Тоді пильний митник заявив, що я... незаконно вивіз з України українську валюту, тож гроші можуть бути конфісковані на користь держави. Далі з'ясувалося, що відсутність у мене декларації з вини, власне кажучи, українських митників — це «мої проблеми».

От і спадає на думку: може, митна служба навмисне не видає декларації, щоб потім влаштовувати «конфіскації на користь держави»? Або ще на чиюсь користь... В тій-таки Молдові мені розповідали багато подібних історій.

Щоправда, гроші в мене не забрали. «Це він ще знав, що ви кореспондент, — пояснював водій-придністровець, — і тому не чіплявся. А якби хтось інший...»

Що ж, охоче вірю.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Своїми враженнями від роботи наших митників поділився Тимчасовий Повірений у справах України в Молдові Євген ЛЕВИЦЬКИЙ:

— Я помітив одну цікаву обставину. Багато молдаван підробляють у Росії і, звичайно, везуть звідти через Україну зароблені гроші. І от що дивує: в'їздить поїзд з Росії в Україну — митного контролю немає, заповнювати декларації ніхто не вимагає. Але вже на виїзді з України, на україно-молдовському кордоні, митник питає, чи є гроші, а вже потім вимагає декларацію. Молдаванин виправдовується, що не було ніякого митного огляду, йому у відповідь: «Це ваші проблеми...» Гроші конфісковують. Ось так. У мене створилось враження, що митники на російсько-українському кордоні домовляються з митниками на кордоні україно-молдовському... А наслідок: тисячі невдоволених, озлоблених на Україну людей...

На прохання «ГУ» ситуацію прокоментував заступник начальника відділу митного контролю Державного митного комітету України Едуард ІВАНЧЕНКО:

— Безперечно, гроші, що вивозяться з України, мають бути задекларовані. Але в даному випадкові відсутність у вас декларації — це наші недоробки: співробітники митниці або проспали, або ще щось... Теоретично митник, вимагаючи декларацію, чинив правильно, але практично, звичайно, ніяких конфіскацій в такій ситуації бути не повинно. Принагідно нагадаю, що вивозити з України можна 10 млн.крб, а доларів США — одну тисячу.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

учасників парламентських слухань «Про становище молоді в Україні»

Учасники парламентських слухань, обговоривши питання про становище молоді, відзначають, що загострення соціально-економічних проблем, недосконалість правової і нормативної бази, відсутність дієвих механізмів державної підтримки молоді в період її соціального становлення і розвитку значно ускладнили процеси відновлення інтелектуального потенціалу, трудових ресурсів держави, негативно позначилися на матеріальному становищі молодої сім'ї, здоров'ї, фізичному і духовному розвитку молодих громадян, призвели до зростання безробіття серед молоді, загострення криміногенної ситуації в суспільстві.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про рекомендації учасників парламентських слухань про становище молоді в Україні

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Затвердити рекомендації учасників парламентських слухань про становище молоді в Україні.

2. Постійній Комісії Верховної Ради України з питань молоді, спорту і туризму проінформувати Верховну Раду України в липні 1996 року про стан реалізації рекомендацій.

Голова Верховної Ради України О. МОРОЗ.

м.Київ, 22 грудня 1995 року.

З метою подальшого розвитку й удосконалювання державної молодіжної політики, її правової бази, практичної діяльності органів державної влади і управління стосовно забезпечення прав молодих громадян України **рекомендуємо:**

1. Президенту України:

1.1. Дати відповідні доручення Кабінету Міністрів України щодо:

розробки Національної комплексної програми «Молодь України» з визначенням обсягів і механізму її цільового фінансування;

введення в дію статті Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» про надання гарантії першого робочого місця;

вивчення питання використання майна колишнього ВЛКСМ та ЛКСМУ і передачі його державним інституціям і громадським молодіжним організаціям для використання в інтересах молоді;

відмітити Постанову Кабінету Міністрів України № 868 від 31 жовтня 1995 року «Про ліквідацію Фонду соціальної адаптації молоді України» з наступною його реорганізацією і спрямуванням роботи Фонду на реалізацію програм молодіжних і дитячих організацій, надавши функції контролю за його діяльністю організованому молодіжному руху.

1.2. Встановити належний контроль і перевірку використання міністерствами і відомствами бюджетних коштів, що виділяються на вирішення проблем молоді.

1.3. Забезпечити створення системи сприяння розвитку кредитних спілок, молодіжних фондів, організацій профспілок з метою використання потенціалу молоді для вирішення суспільних проблем.

1.4. Дати доручення Кабінету Міністрів України і Київській міськдержадміністрації про створення у м.Києві Національного молодіжного центру і будинку молодіжних організацій України.

1.5. Розглянути можливість створення Державного комітету з професійно-технічної освіти.

1.6. Дати доручення щодо створення спеціального фонду для фінансування організацій літнього відпочинку, оздоровлення дітей та підлітків.

1.7. Забезпечити створення системи самостійних структурних підрозділів в органах виконавчої влади в областях, районах та містах: управлінь та відділів у справах молодіжної політики впровадження дієвої вертикалі управління ними.

2. Верховній Раді України:

2.1. У законопроектній діяльності стосовно проблем молоді неухильно дотримуватися Конституції України, міжнародних норм і правил, конвенцій та угод, ратифікованих Україною, Декларації «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні».

2.2. Привести чинне законодавство стосовно врегулювання взаємовідносин держави, органів влади усіх рівнів, усіх суб'єктів права з дітьми, неповнолітніми, молоддю, молодіжними і дитячими організаціями у відповідність з новими соціальними та економічними умовами.

2.3. Внести необхідні зміни і доповнення до цивільного, адміністративного, кримінального, кримінально-процесуального законодавства стосовно забезпечення необхідних умов і надання гарантій молоді для її освіти, професійної підготовки і працевлаштування, підвищення відповідальності батьків, юридичних і фізичних осіб за порушення прав, честі і гідності дітей, неповнолітніх.

2.4 Законодавчо врегулювати питання соціальної роботи з молоддю, розвитку молодіжного підприємництва, державної підтримки молодіжних і дитячих громадських об'єднань, функціонування ринку найманої праці молоді, захисту підростаючого покоління від факторів, що негативно впливають на морально-психологічний розвиток особистості, політичного сприяння становлення молоді щодо зменшення вікового цензу при виборах народних депутатів.

2.5. Визначитись з майном колишнього ВЛКСМ і ЛКСМУ. Законодавчо забезпечити його використання в інтересах молоді.

2.6. При затвердженні Державного бюджету України враховувати ефективність виконання соціальних програм, фінансування яких здійснюється з Держбюджету, необхідність визначення цільових асигнувань щодо забезпечення розвитку соціальної інфраструктури оздоровлення і фізичного виховання дітей та неповнолітніх.

2.7. Законодавчо забезпечити систему стимулювання розробки і реалізації програм з залученням позабюджетних коштів.

2.8. При розробці і удосконаленні податкової системи передбачати пільги щодо оподаткування дитячих оздоровчих закладів, юридичних і фізичних осіб за умови використання ними вивільнених коштів на вирішення проблем молодого покоління.

3. Кабінету Міністрів України:

3.1. Привести у відповідність з чинним законодавством нормативну базу, що має забезпечити чітку дію механізмів державної підтримки молоді, її соціальної адаптації, становлення в умовах переходу до ринкових відносин. Переглянути пріоритетність фінансування державних соціальних молодіжних програм з урахуванням їх ефективності. Сприяти розвитку системи молодіжних кредитних спілок, фондів, організацій. Розробити систему стимулювання залучення позабюджетних коштів.

3.2. Встановити дієвий контроль за здійсненням гарантованого фінансування молодіжних програм і використанням коштів державними замовниками, громадськими організаціями, цільової підтримки молодих інвалідів, сиріт, дітей і молоді з багатодітних і малозабезпечених сімей, а також тих, хто постраждав внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС.

3.3. Розробити і запровадити механізм кредитування молодих сімей, молодіжного підприємництва, молодіжного житлового будівництва.

3.4. Здійснити заходи щодо поліпшення матеріального становища студентства:

узгодити розмір стипендій з величиною вартості межі малозабезпеченості;

надати пільги на проїзд у транспорті протягом року;

встановити пільги для відвідування культурно-мистецьких і спортивних закладів, передплати газет і журналів;

забезпечити створення необхідних побутових умов у студентських гуртожитках;

визначити порядок надання безпроцентних довгострокових кредитів для навчання у вищих учбових закладах.

3.5. Запровадити систему державного замовлення з підготовки спеціалістів та закріплення випускників, які отримали освіту за державні кошти.

3.6. Здійснити заходи щодо:

удосконалення роботи кримінальної міліції у справах неповнолітніх, вирішення питань кадрового, матеріально-технічного, організаційно-методичного забезпечення цих підрозділів;

створення системи соціальної реабілітації неповнолітніх, які звільнилися з місць позбавлення волі.

3.7. Надавати необхідну підтримку в діяльності: Українському національному комітету молодіжних організацій, дитячим і молодіжним об'єднанням, редакціям дитячих і молодіжних видань, розвитку системи соціальних служб для молоді, кредитним спілкам, молодіжним фондам, молодіжним житловим комплексам.

3.8. Запровадити фінансування програм дитячих і молодіжних організацій, громадських об'єднань, що займаються вирішенням проблем молоді за визначеними державними пріоритетами.

3.9. Розробити Національну програму розвитку Міжнародного дитячого центру «Артек» та програму розвитку системи дитячих таборів України. Доручити здійснити ці розробки МДЦ «Артек».

3.10. Переглянути Постанову Кабінету Міністрів України № 868 від 31 жовтня 1995 року «Про ліквідацію Фонду соціальної адаптації молоді України». Здійснити реорганізацію Фонду і спрямувати його роботу на реалізацію програм молодіжних і дитячих організацій, надавши функції контролю за діяльністю Фонду організованому молодіжному руху.

4. Генеральній прокуратурі України:

4.1. У повному обсязі використовувати чинне законодавство для забезпечення головних життєвих прав молоді, здійснення органами прокуратури своєчасного реагування на кожну дію юридичних і фізичних осіб, що кваліфікується як посягання на честь і гідність молодих громадян.

4.2. Проводити аналіз дотримання чинного законодавства стосовно соціального захисту і розвитку молоді. Щорічно готувати доповідь з цього питання Президенту України і Верховній Раді України.

4.3. Забезпечити організацію перевірок:

дотримання телерадіоорганізаціями вимог Закону України «Про телебачення і радіомовлення» стосовно захисту прав неповнолітніх телеглядачів і радіослухачів;

виконання розпорядження Президента України щодо запобігання перепрофілювання дошкільних і середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладів;

фінансової діяльності Фонду соціальної адаптації молоді.

5. Верховній Раді та Кабінету Міністрів Автономної Республіки Крим, обласним Київській та Севастопольській міським Радам народних депутатів, відповідним державним адміністраціям:

5.1. Розробити першочергові заходи та затвердити програми здійснення державної молодіжної політики в регіонах згідно з основними положеннями Декларації «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» і подати їх на затвердження до Кабінету Міністрів України.

5.2. Визначити джерела та забезпечити механізм фінансування пріоритетних напрямів роботи з молоддю, структур позашкільних виховних, дитячих спортивних і оздоровчих закладів, програм молодіжних і дитячих організацій, інших громадських об'єднань, що сприяють вирішенню соціальних проблем молоді, її духовному і фізичному розвитку.

Закон України

Про внесення доповнення до статті 4 Закону України «Про підприємництво»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Частину другу статті 4 Закону України «Про підприємництво» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 14, ст.168; Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 51, ст. 680; 1993 р., № 30. ст. 322, ст.324, № 51, ст. 481, ст.482; 1994 р., № 3, ст.13, № 28, ст.234, № 33, ст.301, № 40, ст.366, № 49, ст.434; 1995 р., № 7, ст.47, № 10, ст.64, № 30, ст.232) доповнити абзацом такого змісту:

«надання послуг по обслуговуванню і ремонту транспортних засобів».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Л.КУЧМА.

Київ, 14 грудня 1995 року.

Закон України

Про внесення змін до статті 4 Закону України «Про підприємництво»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Абзац дванадцятий частини другої статті 4 Закону України «Про підприємництво» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 14, ст.168; Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 51, ст.680; 1993 р., № 30, ст.322, ст.324, № 51, ст.481, ст.482; 1994 р., № 3, ст.13, № 28, ст.234, № 33, ст.301, № 40, ст.366, № 49, ст.434; 1995 р., № 7, ст.47, № 10, ст.64, № 30, ст.232) викласти в такій редакції:

«торговельна діяльність у сфері оптової, роздрібної торгівлі та громадського харчування щодо реалізації продовольчих і непродовольчих товарів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Л.КУЧМА.

Київ, 14 грудня 1995 року.

Закон України

Про внесення доповнень до статті 4 Закону України «Про підприємництво»

Верховна Рада України **постановляє:**

Абзац третій частини другої статті 4 Закону України «Про підприємництво» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 14, ст.168; Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 51, ст.680; 1993 р., № 30, ст.322, ст.324, № 51, ст.481, ст.482; 1994 р., № 3, ст.13, № 28, ст.234, № 33, ст.301, № 40, ст.366, № 49, ст.434; 1995 р., № 7, ст.47, № 10, ст.64, № 30. ст.232) після слів «холодної зброї» доповнити словами «пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду, виготовлення і реалізація замків безпеки для замикання спускових гачків мисливської і службово-штатної зброї та газових пістолетів і револьверів».

Президент України Л. КУЧМА.

Київ, 14 грудня 1995 року.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про усунення зловживань у процесі залучення суб'єктами підприємницької діяльності грошових коштів громадян

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Встановити, що до законодавчого врегулювання діяльності небанківських фінансових установ забороняється залучення грошових коштів громадян (за винятком випуску і розміщення цінних паперів відповідно до чинного законодавства України) суб'єктами підприємницької діяльності, для яких цей вид діяльності не передбачений спеціальним законодавством України.

Заборонити довірчим товариствам у процесі своєї діяльності залучати грошові кошти громадян.

Зазначені суб'єкти підприємницької діяльності повинні виконати свої зобов'язання відповідно до умов договорів, укладених з громадянами до набуття чинності цією Постановою.

2. Кабінету Міністрів України разом з Національним банком України до 15 січня 1996 року розробити та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо законодавчого врегулювання діяльності небанківських фінансових установ.

3. Встановити, що до введення в дію Закону України про довірчі товариства, а також затвердження порядку ліцензування діяльності довірчих товариств, типового договору довірчого товариства з довірителем майна та типового договору довірчого товариства з комерційним банком державна реєстрація новостворених довірчих товариств не здійснюється.

4. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради України О. МОРОЗ.

м.Київ, 22 грудня 1995 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про делегування повноважень державної виконавчої влади головам та очолюваним ними виконавчим комітетам сільських, селищних і міських Рад

Відповідно до статей 47, 51 Конституційного Договору між Президентом України та Верховною Радою України «Про основні засади організації та функціонування державної влади та місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України» **постановляю:**

1. Делегувати головам та очолюваним ними виконавчим комітетам сільських, селищних і міських Рад повноваження державної виконавчої влади (додаються).

2. Здійснення головами та очолюваними ними виконавчими комітетами сільських, селищних і міських Рад делегованих повноважень державної виконавчої влади згідно з законодавством є обов'язковим, і за їх невиконання або неналежне виконання вони несуть відповідальність перед Президентом України, Кабінетом Міністрів України, а також відповідними головами державних адміністрацій.

3. Кабінету Міністрів України:

— затвердити у місячний строк порядок контролю за здійсненням головами та виконавчими комітетами міських, районних у містах, сільських і селищних Рад делегованих їм повноважень державної виконавчої влади.

Президент України
Л. КУЧМА.

м.Київ, 30 грудня 1995 року.

Делеговані повноваження державної виконавчої влади головам та очолюваним ними виконавчим комітетам сільських, селищних і міських Рад

Голови та очолювані ними виконавчі комітети сільських, селищних, міських Рад мають такі повноваження державної виконавчої влади:

1) здійснення контролю за використанням і охороною землі, її надр, вод, атмосферного повітря, рослинного і тваринного світу, інших природних ресурсів на відповідній території в межах і в порядку, встановлених законодавством;

2) реєстрація права власності на землю, права землекористування та договорів на оренду землі;

3) організація і проведення роботи щодо приватизації земель відповідно до законодавства;

4) здійснення контролю за додержанням землекористувачами законодавства з питань землекористування і охорони навколишнього природного середовища;

5) здійснення контролю за станом квартирного обліку та додержанням житлового законодавства на підприємствах, в установах і організаціях усіх форм власності, розташованих на території відповідних населених пунктів;

6) видача ордерів на заселення житлової площі в будинках державних, кооперативних і громадських організацій, прийняття рішення про визнання статусу службових приміщень;

7) ведення обліку громадян, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території;

8) вчинення нотаріальних дій, реєстрація актів громадського стану відповідно до законодавства;

9) проведення державної реєстрації місцевих благодійних фондів;

10) організація та контроль забезпечення об'єктів соціально-культурного призначення та населення паливом, електроенергією, газом та іншими енергоносіями;

11) забезпечення захисту прав споживачів;

12) реєстрація місцевих об'єднань громадян, органів територіальної самоорганізації громадян, які створюються і діють згідно з законодавством на території відповідних населених пунктів;

13) забезпечення надання державної допомоги сім'ям з дітьми.

Голови та очолювані ними виконавчі комітети міських (міст обласного підпорядкування) Рад, крім перелічених повноважень:

14) забезпечують здійснення контролю за додержанням підприємствами, установами і організаціями всіх форм власності зобов'язань щодо платежів до державного бюджету;

15) розглядають плани розміщення, спеціалізації та розвитку підприємств, установ і організацій всіх форм власності, вносять у разі потреби пропозиції з цих питань до місцевих органів державної виконавчої влади;

16) погоджують кандидатури для призначення керівників підприємств, установ і організацій загальнодержавної власності, розташованих на території відповідних населених пунктів;

17) реєструють підприємства, установи і організації, інші суб'єкти підприємницької діяльності, видають дозвіл на зайняття індивідуальною трудовою діяльністю;

18) реєструють статути (положення) закладів освіти, охорони здоров'я, культури;

19) забезпечують складання необхідних для управління економічним і соціальним розвитком території балансів трудових ресурсів, місцевих будівельних матеріалів, палива, доходів і видатків населення;

20) ведуть державний земельний кадастр;

21) контролюють додержання законодавства та виконання заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, організовують у разі потреби проведення екологічної експертизи, зупиняють господарську діяльність підприємств, установ і організацій всіх форм власності, якщо вони порушили законодавство про охорону навколишнього природного середовища;

22) здійснюють контроль за додержанням проектів будівництва об'єктів житлово-комунального господарства, вулично-дорожньої мережі і виробничого призначення; надають дозволи на спорудження об'єктів, зупиняють будівництво, яке проводиться з порушенням планів забудови та затверджених проектів і може завдати шкоди навколишньому природному середовищу;

23) призначають державні приймальні комісії, затверджують акти про приймання в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів житлово-комунального господарства і вулично-дорожньої мережі, а також беруть участь у прийманні в експлуатацію інших об'єктів, розташованих на відповідній території;

24) видають у встановленому порядку забудовникам архітектурно-планувальні завдання, технічні умови на будівництво, реконструкцію будинків і споруд, благоустрій територій, дозволи на проведення цих робіт;

25) забезпечують проведення експертизи проектів конкретних об'єктів;

26) організовують охорону, реставрацію та використання пам'яток архітектури і містобудування, природних ландшафтів;

27) приймають рішення про організацію житлово-будівельних і гаражних кооперативів та стоянок автомобільного транспорту, що охороняються, здійснюють контроль за їх діяльністю;

28) здійснюють контроль за належною експлуатацією об'єктів комунального господарства, торгівлі та громадського харчування, побутового обслуговування, які є у власності підприємств, організацій, установ усіх форм власності та окремих громадян, зупиняють їх експлуатацію в разі порушення екологічних, санітарних правил, інших вимог законодавства, можуть скасовувати в таких випадках дані їм дозволи на створення та експлуатацію відповідних об'єктів;

29) організовують прикордонну (прибережну) торгівлю;

30) планують розвиток мережі загальноосвітніх навчально-виховних та дитячих дошкільних і позашкільних закладів, виходячи з нормативів забезпеченості у сфері народної освіти; організовують подання методичної допомоги загальноосвітнім навчально-виховним закладам;

31) координують діяльність закладів освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури та спорту, які не належать до комунальної власності відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

32) вирішують у встановленому законодавством порядку питання соціального захисту населення, опіки і піклування на території відповідних населених пунктів; призначають опікунів і піклувальників, здійснюють контроль за виконанням ними своїх обов'язків; вирішують питання усиновлення (удочеріння);

33) контролюють подання підприємствами, установами і організаціями всіх форм власності даних про наявність вільних робочих місць (посад);

34) організовують інформування населення про потребу підприємств, установ і організацій всіх форм власності у працівниках;

35) розробляють та затверджують перспективні та поточні територіальні програми зайнятості та заходи щодо соціальної захищеності різних груп населення від безробіття, організовують їх виконання;

36) організовують проведення оплачуваних громадських робіт для осіб, зареєстрованих як безробітні;

37) сприяють органам внутрішніх справ у додержанні правил паспортної системи;

38) керують у межах своєї компетенції роботою органів запису актів громадського стану та державного архіву;

39) затверджують дільничних інспекторів міліції, контролюють у межах своєї компетенції їх роботу, роботу державної автомобільної інспекції, державної пожежної охорони; за погодженням з органами Міністерства внутрішніх справ України вирішують питання створення особовому складу належних умов для служби та відпочинку;

40) забезпечують у межах своєї компетенції виконання положень Конституції України та законодавства про загальний військовий обов'язок та цивільну оборону всіма посадовими особами і громадянами, підприємствами, установами і організаціями всіх форм власності, сприяють призову громадян на строкову військову чи альтернативну (невійськову) службу, проведенню учбових зборів і початкової військової підготовки, військово-патріотичному вихованню населення; забезпечують виконання законодавства про пільги і переваги, встановлені для громадян у зв'язку з їх участю у військових діях, службою у Збройних Силах України, а також для членів їхніх сімей;

41) створюють на власній матеріально-технічній та фінансовій базі місцеві дружини охорони громадського порядку;

42) координують роботу з охорони громадського порядку і боротьби зі злочинністю.

Глава Адміністрації Президента України
Д. ТАБАЧНИК.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про заходи щодо впорядкування оподаткування товарів (робіт, послуг), що імпортуються підприємствами з іноземними інвестиціями

У зв'язку з неоднозначним тлумаченням на практиці механізму справляння податку на добавлену вартість та акцизного збору з товарів, що імпортуються підприємствами з іноземними інвестиціями:

Кабінету Міністрів України:

організувати та забезпечити у місячний строк вивчення в установленому порядку відповідної документації підприємств з іноземними інвестиціями, щодо яких арбітражними судами було винесено рішення про несправляння податку на добавлену вартість і акцизного збору з імпортованих такими підприємствами товарів (робіт, послуг), для з'ясування порядку ціноутворення на відповідні товари (роботи, послуги), зокрема включення до цін реалізації товарів (робіт, послуг) сум податку на добавлену вартість і акцизного збору;

за результатами такого вивчення внести в установленому порядку до 10 лютого 1996 року пропозиції щодо справляння з товарів (робіт, послуг), що імпортуються цими підприємствами, податку на добавлену вартість і акцизного збору, виходячи з Постанови Верховної Ради України від 31 травня 1995 року «Про застосування статті 28 Закону України «Про Державний бюджет України на 1994 рік». До вирішення цього питання призупинити стягнення з підприємств з іноземними інвестиціями зазначених податків та зборів, а також фінансових санкцій за несвоєчасну сплату таких податків та зборів.

Президент України
Л. КУЧМА.

м.Київ, 3 січня 1996 року.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про проведену роботу та заходи щодо запобігання порушенням чинного законодавства України при створенні спільного Українсько-російського акціонерного товариства «Газтранзит»

З метою запобігання порушенням чинного законодавства України при створенні спільного Українсько-російського акціонерного товариства «Газтранзит» Верховна Рада України **постановляє:**

1. Інформацію Кабінету Міністрів України про проведену роботу щодо створення спільного Українсько-російського акціонерного товариства «Газтранзит» взяти до відома.

2. Кабінету Міністрів України в місячний термін:

— привести Постанову Кабінету Міністрів України від 25 липня 1995 року № 544 «Про заходи щодо виконання положень Угоди між урядом України та Російським акціонерним товариством «Газпром» про принципи врегулювання заборгованості України за поставку російського природного газу в 1994 році та забезпечення поточних платежів за поставку природного газу в 1995 році» у відповідність з чинним законодавством України;

— внести проект Закону про ратифікацію Угоди між урядом України і урядом Російської Федерації з експорту російського природного газу в Україну та його транзиту через територію України в європейські країни від 18 січня 1994 року на розгляд Верховної Ради України;

— здійснити кроки щодо досягнення домовленості з Російським акціонерним товариством «Газпром» про зміну редакції статей 1 і 3 Угоди між урядом України і Російським акціонерним товариством «Газпром» про принципи врегулювання заборгованості України за поставки російського природного газу в 1994 році та забезпечення поточних платежів за поставку природного газу в 1995 році від 18 березня 1995 року з тим, щоб запобігти внесенню основних фондів та іншого майна Богородчанського і Більче-Волицько-Угерського підземних газосховищ до статутного капіталу Українсько-російського АТ «Газтранзит», а також виробити механізм погашення боргу України відповідно до чинного законодавства України.

3. Кабінету Міністрів України разом з Фондом державного майна України:

— опрацювати питання про участь як співзасновника спільного АТ «Газтранзит» однієї з західних компаній під реальні гарантії інвестицій;

— сприяти створенню на території України зусиллями АТ «Укргазпром» і РАТ «Газпром» Українсько-російського акціонерного товариства по фінансуванню будівництва та експлуатації нових транзитних газопроводів (закритого АТ «Газтранзит»);

— забезпечити збереження АТ «Укргазпром» як централізованої структури і цілісного майнового комплексу.

4. Генеральній прокуратурі України на виконання пункту 3 Постанови Верховної Ради України від 19 вересня 1995 року «Про внесення змін і доповнень до переліку об'єктів, які не підлягають приватизації у зв'язку з їх загальнодержавним значенням, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 3 березня 1995 року» доповісти Верховній Раді України про заходи щодо реагування на факти перевірки законності проведеної роботи по створенню спільного Українсько-російського акціонерного товариства «Газтранзит».

5. Постійній Комісії Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності невідкладно розглянути питання про відповідність Указу Президента України від 5 жовтня 1995 року «Про випуск облігацій державної зовнішньої позики України 1995 року» чинному законодавству України і внести свій висновок на розгляд Верховної Ради України в січні 1996 року.

6. Постійним комісіям Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності, з питань економічної політики та управління народним господарством, з питань правової політики і судово-правової реформи за участю Кабінету Міністрів України в місячний термін розглянути розроблений народним депутатом України Квятковським І.В. проект Закону України про внесення змін і доповнень до Закону України «Про цінні папери і фондову біржу» і внести його на розгляд Верховної Ради України.

7. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м.Київ, 22 грудня 1995 року.

Концепція національної безпеки: методологічний аспект

***МАТЕРІАЛИ**, пов'язані з підготовкою та розглядом Верховною Радою України обох скликань — концепції національної безпеки, переконливо ілюструють невтішний висновок про те, що наше суспільство перебуває у стані методологічної кризи. Проект концепції національної безпеки, підготовка якого розпочалася ще в січні 1992 року з ініціативи першого Президента нашої держави, й досі не затверджений через брак відповідних методологічних обгрунтувань.*

Суть першого парадокса полягає в тому, що саме на території України — під час ліквідації технологічної аварії на ЧАЕС — академік В.А.Легасов висунув унікальні ідеї концепції національної безпеки, що не мають аналогів у світовій науці. Враховуючи біосоціальну природу людини, ця концепція є неперевершеною за глибиною проникнення у сутність явищ. На жаль, вона залишилася незавершеною через передчасну смерть її автора.

Є всі підстави вважати, що найближчої перспективи проект концепції НБ України затверджено не буде. І лише з однієї причини: поданню його у парламент має передувати прорив на методологічному напрямі. Більше того, це — життєво важлива необхідність, оскільки від якості розв'язання проблеми національної безпеки залежить не лише нинішнє, а й майбутнє України. Ось чому ми взялися за перо, аби привернути увагу провідних методологів держави.

Суперечності, що лежать в основі проблеми НБ України, формувалися та загострювалися під впливом, як мінімум, п'ятиразового нашарування як штучних, так і природних силових полів, що врешті-решт стали системою потенційних загроз і безпосередніх небезпек для людини, суспільства та держави.

***ПЕРШЕ** нашарування суперечностей сталося у результаті історичної взаємодії народів. Маючи на своїй території географічний центр Європи, розташована на роздоріжжі православної, католицької та мусульманської культур, Україна опинилася в епіцентрі непримиренних ідеологій.*

Прикордонні держави постійно втягували нашу країну у сферу своїх геостратегічних інтересів, спричинивши на її території протягом останньої тисячі років близько 200 воєн з величезними людськими та матеріальними втратами. Лише за період з 1921 по 1947 роки тут загинуло майже 15 млн. чоловік. Під впливом геостратегічних факторів Україна сформувалась як політична та поліконфесійна держава з регіональними інтересами та політичною багатомірністю у питаннях державного будівництва.

Друге нашарування суперечностей також стало наслідком геостратегічного положення України. Її близькість до природних епідемій, епізоотій, епіфітолій зумовила виникнення специфічних надзвичайних ситуацій. Найбільші холерні бунти в колишній Російській імперії, скажімо, виникли на території України. Від цього джерела небезпеки наше населення й досі зазнає втрат серед дітей та дорослих.

Від початку 40-х і до початку 50-х років сталося третє нашарування суперечностей. Саме тоді на території України відбувалися події, що поєднували елементи світової, вітчизняної, громадянської та національно-визвольної воєн. Унаслідок сталося, по-перше, подальше розшарування суспільства стосовно національних ідеалів та цінностей нашої історії; по-друге, у прикордонних державах виникла політична неоднорідність щодо оцінок пролягання державних кордонів, що утворилися.

Четверте нашарування створилося у пізніші роки. У цей період територія України стала можливим об'єктом першочергового удару внаслідок розміщення на ній ядерної зброї останнього покоління. Паралельно були розгорнуті технології підвищеного ризику, на яких природні або штучні аварії здатні створювати обстановку, що відповідає застосуванню зброї масового ураження.

Завершальне п'яте нашарування сталося після завоювання Україною свого суверенітету. Через слабку поінформованість суспільства та його суперполітизацію у провідних сферах діяльності розпочалося інтенсивне накопичення помилок, а потім — їхнє швидке розмноження. Суспільству нав'язували міф про можливості досягнення національної безпеки засобами класичної політології. В результаті не було досягнуто єдності стратегії реформ і науки. Сталася гнітюча втрата розуміння природи джерел небезпек національним інтересам та всебічного забезпечення НБ як фізичного процесу. Це відбилося у представленому Верховній Раді України проекті концепції НБ, який не враховував два основних джерела небезпек — епідемічного та воєнного. (За даними експертів ООН, за останні 5,5 тис. років на планеті від війни загинуло близько 3,5 млрд. чоловік, а від епідемій — в 1,5 раза більше. — Г.К. та В.Ш.).

Багатошарове силове поле, що сформувалося, має потрійний вимір: соціальний, біологічний та технічний. Тобто, для розв'язання проблеми НБ необхідна методологія, що дає змогу узгодити різнопредметні знання (суспільних, природничих і технічних наук) у суперечливу єдність таким чином, щоб розв'язати конкретне практичне завдання. Ця методологія уявляється нам такою.

Її першоосновну становлять національні інтереси, що мають на увазі усвідомлені суспільством і запрограмовані ним у Декларації про державний суверенітет (або іншому документі конституційного рівня) у вигляді цільових настанов необхідності існування та розвитку людини, суспільства та держави.

***ЗВАЖАЮЧИ** на те, що стосовно національних інтересів можуть здійснюватися три дії — їх можна просувати, придушувати чи захищати, — наша методологія обмежується лише діями захисними.*

У зв'язку з цим концепція національної безпеки розуміється як офіційний документ, що містить керівні принципи та цільові настанови, засоби та механізми захисту національних інтересів, документ, призначений для поєднання приватних концепцій, доктрин, стратегій, державних (відомчих) програм та нормативно-правових актів з усіх напрямів НБ.

Як основні напрями забезпечення НБ вважають: розробка системи нормативно-правових актів, які регулюють відносини у сфері НБ; удосконалення наявних і розбудова нових інститутів безпеки, механізмів взаємодії та контролю за їхньою діяльністю; визначення головних функцій інститутів безпеки, котрі дають змогу захистити людину, суспільство та державу від внутрішніх та зовнішніх небезпек на місцевому, регіональному, національному, європейському та глобальному рівнях.

Серцевину методології становить категорійно -понятійний апарат, тобто висхідний логічний базис, який дає змогу знайти мову, що адекватно відображала б фізичну сутність процесу захисту національних інтересів народу України.

Під національною безпекою мають на увазі стан, за якого сукупність державних і суспільних гарантій забезпечує розвиток і захист життєво важливих інтересів населення країни, джерел його духовного та матеріального добробуту як від внутрішніх, так і від зовнішніх потенційних загроз безпосередніх небезпек.

Ураховуючи основний закон НБ, що зумовлює залежність безпеки країни від її економічного потенціалу, понятійний апарат методології будується на першочерговому розвиткові економічних категорій.

«Холодна війна», оголошена проти СРСР в березні 1946 року у Фултоні, велася переважно засобами економічної боротьби. Це — перший парадокс. Суть другого полягає в тому, що завершилася вона поразкою тих, хто успішно провадив «гарячу війну» засобами збройної боротьби. Нині вже ні для кого не є секрет, що зруйнувати суспільство і державу можна й невоєнними засобами. Сьогодні навіть учні економічних ліцеїв досконало володіють поняттями економічно небезпечної діяльності. Економічна безпека — це стан національної економіки та фінансової системи, який дає змогу: гарантувати розвиток людини, суспільства і держави на базі досягнень науково-технічного прогресу; зберігати або швидко відновлювати виробництво в умовах припинення зовнішніх поставок ресурсів або надзвичайних ситуацій внутрішнього характеру; забезпечувати стійке функціонування своєї фінансово-кредитної системи та задоволення потреб суспільства за несприятливих внутрішніх та зовнішніх економічних умов.

***ЧЕРЕЗ** кризові економічні явища за відсутності в держави методології соціальної інженерії в соціально-класових структурах суспільства може накопичуватися деструктивний потенціал, основними носіями якого є «соціальні метиктеми», що постійно шукають форм і способів реалізації своїх задумок.*

Сьогодні в Україні вже триває «тиха громадянська війна» проти елітарної частини нації — через кожні 36 годин виконується замовлене вбивство народного депутата, політичного лідера, офіцера правоохоронних органів, талановитого журналіста, грамотного бізнесмена тощо. Соціальна безпека — це стан, при якому сукупність державних та громадських гарантій забезпечує захист прав і свобод людини, духовних і матеріальних цінностей суспільства. Події в Азербайджані, Грузії, Таджикистані, Чечні та Югославії переконують розмахом соціально-класових суперечностей в умовах, коли їхній розвиток не контролюється.

Внаслідок масової міфізації суспільства останнім часом сформувалося негативне ставлення до такої базової складової національної безпеки, як державна безпека. Головним джерелом безпеки тут є, з одного боку, держави, що здійснюють політику домінування в регіоні, Європі й у світі, а з іншого — національні і транснаціональні кримінальні мафіозно-корумповані структури, які прагнуть проникнути в законодавчу, виконавчу та судову влади. Є всі підстави вірити засобам мас-медіа, що надають інформацію про відродження на планеті «піратських держав». Все очевиднішим стає намагання певних сил у Криму створити таку «піратську державу» на матеріальній основі високоприбуткового курортно-ігрового бізнесу. Таким чином державна безпека розуміється як стан, при якому сукупність державних та громадських гарантій забезпечує захист суверенітету, політичної незалежності, територіальної цілісності й конституційного ладу держави.

Характерною особливістю нашого часу є перехід від індустріального до постіндустріального, тобто інформаційного суспільства, підгрунтям якого є ефективне використання інформаційних ресурсів. Інформація стає не тільки джерелом економічного благополуччя, а й засобом боротьби.

У військових навчальних закладах економічно розвинених країн розпочали вивчення історії інформаційних воєн. Тож інформаційною безпекою ми називаємо стан правових та організаційно-технічних норм, який надає змогу: постійно мати вірогідні дані, необхідні для ухвалення обгрунтованих рішень на всіх ланках державного та військового управління; запобігти заподіянню шкоди інформаційним ресурсам країни. За повідомленнями прес-служби СБУ, неважко простежити, наскільки високий сьогодні інтерес іноземних спецслужб до інформаційних можливостей нашої держави.

Україна — технологічна держава. Проте нині вже важко віднайти економічно розвинену країну, яка б не прагнула здійснити технологічний відрив від своїх суперниць і насамперед за рахунок безпечних технологій. У цьому зв'язку, що стосується технологічної безпеки, бажано мати на увазі стан, який дає змогу: гарантувати постійний розвиток у країні високих і критичних технологій; виключити передумови нанесення фізичного чи матеріального збитків населенню через технологічну недосконалість небезпечних виробництв, озброєння і військової техніки. Технологічна катастрофа на ЧАЕС визначила інтенсивне формування в Україні економічно орієнтованої громадської свідомості. Проте до початку третього тисячоліття відповідь на запитання — до якого рівня можна експлуатувати природу? — певно, не буде знайдена. Тож екологічна безпека — це стан правових норм, господарської та військової діяльності, що дає змогу виключити нанесення збитків середовищу життєдіяльності людини й суспільства.

У результаті постійного зростання кількості джерел економічних небезпек із їхніми мутагенними наслідками для живої природи на планеті сформувалася стійка тенденція з'явлення нових і реанімація вже відомих епідемій, що призводять до великих людських втрат.

***ЕПІДЕМІЧНИЙ** стан в Україні дав підстави американському щотижневику «Здоров'я» оцінити його як глобальну загрозу.*

Вважаємо, що епідемічна безпека є стан правових і організаційно-технічних заходів, що надає змогу попередити виникнення, а також виключити розповсюдження епідемій в умовах мирного й воєнного часу. Доречно підкреслити, що під час війн і збройних конфліктів кількісна перевага епідемічних втрат над бойовими — стійка закономірність.

За 50 років існування ООН її миротворчі сили брали участь у 172 воєнних конфліктах, кількість яких має стійку тенденцію до зростання у формі регіональних і локальних воєн, збройних конфліктів, сутичок та інцидентів. Третій парадокс полягає в тому, що прагнення звести вірогідність нової світової війни до нуля супроводиться низкою характерних явищ. По-перше, подальше втягування релігії у політику призводить до відновлення на планеті релігійних війн середньовіччя з їхньою надзвичайною жорстокістю і масовими людськими втратами, про що свідчать найбільша в Європі після другої світової війни етнічна чистка в колишній Югославії і найбільший в історії людства руандійський етнічний конфлікт. По-друге, молодь із числа переможених у релігійних конфліктах рекрутується в місцеві й міжнародні терористичні організації, що їх діяльність спрямована на створення нелегальних хімічних і ядерних технологій. По-третє, через вичерпання природних джерел сировини протиріччя між країнами загострюються. По-четверте, витоки воєнних небезпек все більше зміщуються всередину держав, набуваючи внутрішнього характеру.

***ВИСЛОВЛЕНЕ** дає підстави твердити, що воєнна безпека — це стан, що дає змогу: стримувати і послідовно знижувати завдяки політиці безпеки рівень воєнної небезпеки й загрози застосування воєнної сили з боку потенційного агресора; успішно відбити агресію під час виникнення воєнного конфлікту; виключити чи максимально обмежити деструктивні прояви воєнної сили всередині країни.*

Доречно нагадати висновок вітчизняних істориків, що Україна вже двічі — у XVII і на початку XX століття — не змогла досягнути справжньої незалежності через неспроможність держави забезпечити воєнну безпеку як головного компонента національної безпеки.

Таким чином, національна безпека є багатомірним явищем, яке потребує відповідного методологічного підходу. Саме багатомірність національної безпеки дає підгрунтя визначити основні форми гарантування безпеки людини, суспільства й держави. Такими формами можуть бути: моніторинг зі всіма складовими національної безпеки; запобігання й деескалація надзвичайних ситуацій. Маючи на меті виконання таких функцій, у державі створюється система національної безпеки, що, практично, є сукупністю нормативно-правових актів і створених на їхній основі інститутів безпеки й механізмів їхньої взаємодії.

***НА ЗАКІНЧЕННЯ** хочемо привернути увагу до двох базових положень теорії національної безпеки, покладених у завершальну частину пропонованої методології.*

Перше: керівництво системою національної безпеки здійснюється Президентом України, при якому в інтересах прийняття обгрунтованих управлінських рішень створюється Рада національної безпеки, до складу якої вводяться керівники усіх трьох влад — Президент, Голова Верховної Ради й голова Конституційного Суду. Враховуючи, що Рада НБ є консультативно-дорадчим органом, такий методичний підхід не є порушенням принципу розподілу влад. До чого призводить відхід від рекомендацій науки, ми пересвідчуємося на прикладі Росії, де терміново у розпал чеченських подій ввели у раду безпеки представників законодавчої влади.

Друге. Після утвердження концепції НБ у державі розробляються й утверджуються у жорсткій послідовності спочатку економічна доктрина, а потім політична і воєнна. Ось чому в світі немає такої держави, безпека й усталений розвиток якої досягалися б настановами лише одного документа.

Враховуючи, що фундаментальною вимогою до воєнної доктрини є наявність настанов по розбудові збройних сил, спроможних вести війни майбутнього, це й стане темою нашої наступної розмови.

Володимир ШЕВЧЕНКО,
народний депутат України, член Комісії Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки.
Григорій КОСТЕНКО,
заступник начальника кафедри стратегії ЗС України, академік УАОІ.

Чи бути Україні на ринку зброї?

НИНІ торгівля озброєнням і військовою технікою (ОВТ) продовжує посідати важливе місце у системі міждержавних військово-економічних зв'язків, забезпечувати досягнення низки політичних цілей. Торгівлю ОВТ (продаж і закупівлю) провадять практично всі держави світу.

Продаж ОВТ в політичному плані використовують провідними країнами для впливу як на зовнішньополітичний курс певних держав, так і на військово-політичне становище у різних регіонах світу в цілому.

В економічному плані торгівля ОВТ сприяє певною мірою поліпшенню фінансового становища країни-експортера. Прибутки від експорту зброї коливаються в межах від 200 до 800 %. Значну частку цих прибутків використовують на фінансування статей військового бюджету, якими передбачено закупівлю ОВТ для власних збройних сил (ЗС). Окрім того, виробництво військової продукції на експорт — це гарант піднесення мобілізаційної готовності військових підприємств, збереження кваліфікованих робочих кадрів, підвищення продуктивності праці у військовій промисловості, зниження видатків виробництва ОВТ. Таке становище характерне для західноєвропейських країн через обмеженість їхніх внутрішніх ринків зброї. Приміром, у 80-ті роки експортували в середньому близько 60 % військової продукції Франції, 40 % — Італії, 30 % — Великобританії, 20 % — ФРН. За певними видами озброєння (наприклад, бронетанкова техніка) цей показник сягав 95—100 %.

У більшості випадків експорт озброєння і техніки є необхідною умовою виробництва складних технічних систем озброєння, бо дає змогу певною мірою компенсувати видатки на високовартісні науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи і таким чином продовжувати вдосконалювати розроблені ОВТ чи створювати нову, сучаснішу систему. Необхідно відзначити, що збільшення за рахунок експорту серійності вироблюваної військової продукції сприяє підвищенню рентабельності та скороченню частки видатків виробництва у кінцевій ціні одиниці готової продукції. За оцінкою закордонних фахівців, заощадження фінансових ресурсів держави під час закупівлі ОВТ для власних збройних сил в такому разі може сягати 7 %.

Виконання експортних замовлень забезпечує необхідний рівень завантаження потужностей підприємств військової промисловості, надмірної у більшості випадків стосовно власних потреб. Це дає змогу уникати скорочення чи цілковитого зупинення виробництва, а також його переорієнтування на випуск продукції цивільного призначення після виконання програми постачання для своїх ЗС.

Так, приміром, лише експорт дав змогу американським фірмам «Рейтеон» та «Крайслер» продовжити виробництво зенітного ракетного комплексу «Вдосконалений Хок» і танків М60А3 та М45А5.

Виробництво ОВТ на експорт дає змогу також зберегти на підприємствах необхідну кількість кваліфікованих робочих кадрів. На думку західних експертів, кожен мільярд доларів, витрачений на виробництво ОВТ на експорт, створює 50 тисяч робочих місць у галузях військової промисловості і ще 125 тис. — у суміжних сферах. Експорт ОВТ не обмежено лише продажем озброєння. Контракти, як правило, передбачають також організацію в країні-імпортері технічного обслуговування і лагодження, навчання персоналу, створення об'єктів військової інфраструктури, постачання запасних виробів і приладдя (ЗВП), витратного матеріалу, ракет і набоїв, провадження капітального ремонту на підприємствах країни-імпортера тощо.

У 80-х роках СРСР був найбільшим експортером озброєння і військової техніки, на його частку припадало більш як 40 % світового експорту зброї. Експорт озброєння був для Союзу однією з найприбутковіших статей зовнішньоторговельної діяльності, бо на кожен рубль видатків під час розроблення і виробництва припадало 2 долари США валютного прибутку. Після розпаду СРСР перелік найбільших у світі експортерів ОВТ очолили США, Великобританія, Франція, ФРН, Італія, що швидко заповнили утворену «порожнину». А за попередніми підсумками минулого року, світове лідерство з продажу озброєння захопила Франція, уряд якої не став звертати уваги на будь-які моральні засади, на відміну від керівництва США. Ринок є ринок!

Зараз, внаслідок скорочення обсягу продажу зброї на світовому ринку в останні роки (з 50 млрд. дол. США до 20), конкуренція дуже висока, і що далі, то складніше Україні буде віднайти свою нішу в цьому виді торгівлі. Проблема полягає в тому, що більш як 80 % номенклатурного обсягу озброєння та техніки, що користуються попитом на світовому ринку зброї, на Україні не виробляють. У 1994 році Україна продала зброї лише на 60 млн. дол. США. Тоді як наші потенційні можливості з продажу військової продукції та надання послуг військово-технічного характеру, за деякими, м'яко кажучи, оптимістичними, оцінками західних фахівців, можуть становити 8—10 млрд. дол. США на рік. Проте становище ускладнюється тим, що розвинені держави аж ніяк не жадають бачити на цьому ринку конкурентів.

Водночас досвід колишніх союзників за Варшавським договором і останні успіхи на цьому кону Росії показують, що сьогодні ще є змога прорватися до цієї галузі торгівлі.

Існує декілька напрямків формування своєї експортної політики в галузі торгівлі зброєю.

Широку номенклатуру різноманітних озброєнь і військово-технічного майна в значних кількостях (за деякими видами на 100—200 % перевищує потреби держави та Збройних Сил) зберігають в арсеналах і на базах Міністерства оборони. Зберігають далеко не в належних умовах, озброєння і майно інтенсивно старіють фізично і морально, виходять з ладу.

І навіть коли знаходяться покупці, то продати це так зване озброєння стає дедалі проблематичніше. Яскравий приклад тому — стратегічні бомбардувальники, які продали Росії практично за безцінь, бо їхній технічний стан був уже вельми сумний — багато з них злетіти без додаткового лагодження та технічного обслуговування не в змозі. І, на жаль, не знає шановний міністр оборони Валерій Миколайович Шмаров, кому продати надлишкове озброєння, що іржавіє, бо немає в його міністерстві підрозділу, який міг би здійснити маркетингові дослідження і підказати, кому його продати й за якою ціною. А коли не продати, то хоча б вигідно утилізувати, адже зберігання також дорого коштує, кажуть, на рік до 5 % вартості зразка озброєння. Водночас найімовірнішими покупцями цього озброєння можуть бути країни, що традиційно були найбільшими імпортерами ОВТ з СРСР. Цьому також сприяє те, що військову інфраструктуру цих держав побудовано під радянську зброю: навчання фахівців, технічне обслуговування і ремонт, постачання ЗВП і комплектувальних тощо. Окрім того, в Україні більш як 40 військових ремонтних заводів, що можуть здійснювати практично всі види лагодження раніше проданого озброєння. Проте сьогодні їх не завантажено.

На сьогодні ВПК України поки що має досить потужний науково-технічний потенціал і здатний модернізувати як озброєння, яке продали раніше, так і те, що перебуває на зберіганні ЗС України з його подальшим продажем. Яскравий приклад цьому — розробки, виконані кілька років тому київською Академією ППО Сухопутних військ з модернізування зенітного ракетного комплексу «Оса». Покупці на цей модернізований варіант уже є, проте до промислового втілення справа ніяк не дійде. Цікаві, а головне — перспективні з військової точки зору, результати отримано в Інституті проблем матеріалознавства НАН України. Їх впровадження дасть змогу модернізувати військову техніку не лише власних ЗС, а й озброєння, проданого раніше ще СРСР. Після модернізування буде отримано зразки озброєння, здатні за своїми характеристиками перевершити закордонні аналоги!

Проте Міністерство оборони, певне, зайняте якимись важливішими проблемами, бо ці розробки досі залишаються незапитаними.

Серед пріоритетних напрямів має бути міждержавна кооперація з провадження науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, розроблення, виробництва, утилізування озброєння та техніки. Нагадаємо, що в роки існування СРСР Україна мала замкнений цикл з випуску лише 20 % номенклатури озброєння і військової техніки, необхідної для сучасного війська, а наукові установи провадили близько 8 % науково-дослідних та дослідноконструкторських робіт оборонного характеру. У цій галузі вже є певний досвід — спільне українсько-американське підприємство з переробляння артилерійських набоїв у місті Ічні Чернігівської області, та це — поодинокий випадок і лише з утилізування. Та коли придивитися до цього СП уважніше, стає зрозумілим таке зворушливе «піклування» заокеанського «дядечка»: американців мало цікавить переробляння тих набоїв, які мають не латунні, а сталеві снарядні гільзи.

СЬОГОДНІ Україна не в змозі провадити серйозні розробки нових систем зброї, передусім із фінансових причин. Збройні Сили України нині намагаються функціонувати за рахунок запасів ОВТ, що залишилися після розпаду СРСР.

Та світова практика свідчить, що якщо не провадити щорічне замінювання 4—5 % наявного парку озброєнь на нові, то такі ЗС не мають майбутнього. Отже, кооперація — це можливість одночасного розв'язання кількох нагальних проблем. Цим шляхом пішло багато країн — колишні учасники Варшавського договору: Польща, Румунія, Чехія. Більших успіхів у цьому напрямку досягла Словаччина, за участю великих західних фірм було модернізовано танк Т-72 (розроблення і виробництво СРСР), який зараз вважають одним з найкращих у світі.

Необхідно відзначити, що зосередження зусиль у якомусь одному напрямі, як правило, не дає бажаних наслідків. Лише комплексне розв'язання політичних, технічних, економічних аспектів цього завдання може розв'язати і дану проблему.

Віктор ШЕСТАКОВ,
народний депутат України;
В'ячеслав КОЗАЧУК,
кандидат технічних наук.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

За участю представників парламентської **Комісії з питань екологічної політики,** Інституту держави і права АН України, Національної юридичної академії, Львівського та Донецького університетів, Української правової та Української екологічної академій наук під головуванням академіка Ю. Шемшученка відбувся «круглий стіл» юристів-екологів.

Обговорювалися питання, пов'язані з включенням до проекту нової Конституції України позицій щодо екологічних прав громадян. Особлива увага приділена розвитку системи екологічного законодавства, його взаємодії та співвідношенню з іншими галузями права. Проаналізовано стан законотворчої діяльності у цій сфері, перспективи її розвитку.

Учасники засідання визнали за доцільне провести наступного року конференцію для обговорення концепції подальшого розвитку системи екологічного законодавства України за участю відповідних державних установ, наукових та громадських організацій. Підтримано пропозицію щодо створення ради юристів-екологів України, а також центру міжнародної екологічної правової інформації.

Комісія Верховної Ради України з питань правової політики і судово-правової реформи розглянула проекти законів про внесення змін і доповнень до законів України «Про арбітражний суд», «Про статус суддів», про внесення змін та доповнень до Арбітражного процесуального кодексу України, подані Вищим арбітражним судом України. Необхідність прийняття цих законопроектів викликана нагальною потребою усунення внутрішніх розбіжностей у нормативній регламентації засад організацій та функціонування арбітражних судів. Ухвалено внести ці проекти законів на розгляд Верховної Ради з урахуванням певних зауважень і пропозицій.

Члени Комісії, розглянувши прийнятий 12 жовтня 1995 року Верховною Радою України у першому читанні проект Закону України «Про рекламу», вважають, що він вимагає суттєвого доопрацювання.

Депутати підтримали представлений Президентом України в порядку законодавчої ініціативи проект Закону України про ратифікацію Договору між Україною та Монголією про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах. Договір цілком відповідає нормам сучасного міжнародного права і практиці держав у вирішенні подібних питань, але й має надзвичайно важливе значення для забезпечення прав і законних інтересів громадян України, які перебувають на території Монголії.

Схвалено і пропонується на розгляд Верховної Ради України з деякими зауваженнями і пропозиціями проект Закону України «Про політичні партії в Україні», проекти законів України про внесення змін і доповнень до Цивільного кодексу України та до Кримінального кодексу України, що підготовлені Інститутом законодавства Верховної Ради України.

Розглянувши попередньо проект Закону України про Державний бюджет України на 1996 рік, поданий на розгляд Верховної Ради України Президентом України відповідно до умов Конституційного договору, члени комісії вирішили звернутися до Кабінету Міністрів України та Адміністрації Президента України з пропозицією подати на наступне засідання комісії з цього питання необхідну інформацію, а до комісії з питань бюджету з пропозицією здійснити аналіз передбачених витрат, які стосуються фінансування законодавчої, виконавчої і судової влади.

Заслухавши інформацію голови комісії В. Стретовича про Конституцію Автономної Республіки Крим, подану на затвердження Верховної Ради України Верховною Радою Автономної Республіки Крим, комісія вирішила взяти її до відома. З метою всебічного вивчення її відповідності Конституції і законам України, створено робочу депутатську групу, яка має подати свій висновок на початку 1996 року.

Обговоривши проект закону про внесення змін і доповнень до Закону України «Про Президента Української РСР», поданий у порядку законотворчої ініціативи народним депутатом України Л. Гармашем, члени комісії підтримали цю ініціативу і вирішили доопрацювати даний законопроект та внести його в установленому законом порядку на розгляд Верховної Ради України.

Крім того, було розглянуто подання Президента України про обрання та увільнення від обов'язків деяких суддів Вищого арбітражного суду України.

Прес-служба Верховної Ради України.

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА І НАДРА УКРАЇНИ

МІНЕРАЛЬНІ ресурси України — всенародна власність держави, вона може забезпечити економічну незалежність, збалансований розвиток промисловості та сільського господарства, значні валютні надходження. На долю мінерально-сировинного комплексу припадає майже третина виробничих фондів і річних капітальних вкладень та п'ята частина трудових ресурсів.

За багатством мінерально-сировинної бази Україна вигідно відрізняється від більшості колишніх союзних республік, а з ряду найважливіших корисних копалин перевищує відповідний потенціал США, Великобританії, ФРН, Франції, Бразилії, Китаю.

Разом з тим у мінерально-сировинному комплексі нагромаджено багато гострих проблем. Це насамперед відсутність до останнього часу ефективних законодавчого та економічного механізмів, які регулювали б раціональне використання надр, компенсували негативний вплив розроблення родовищ на навколишнє природне середовище та забезпечували належний розвиток соціальної сфери відповідних регіонів. Це і великі втрати корисних копалин під час видобутку та перероблення, нагромадження величезної кількості відходів — цінної мінеральної сировини, яку, на жаль, погано використовують, що породжує складні екологічні проблеми та завдає значних економічних збитків. Як наслідок не збалансованої господарської діяльності, у багатьох регіонах має місце інтенсивний розвиток карсту, зсувів, підтоплення, абразії, забруднення небезпечними токсичними речовинами грунтів та водного середовища.

Така тенденція характерна для багатьох промислово розвинених країн, у яких збільшується кількість і різноманітність відходів. До 2025 року, за оцінками експертів, їх обсяги можуть зрости в 4—5 разів. У цьому зв'язку розробляються національні програми, спрямовані на те, щоб звести утворення відходів до мінімуму, забезпечити їх повторне використання та безпечне й економічно ефективне перероблення, розширити ринки товарів із вторинної сировини, змінити характер і структуру виробництва.

Запаси родовищ корисних копалин мають одну загальну особливість: вони не відтворюються, а можуть лише вичерпуватися. Саме ця їхня властивість і створює перед людством проблему охорони і раціонального використання корисних копалин в інтересах як теперішніх, так і майбутніх поколінь.

Ці та інші проблеми можна розв'язувати насамперед законодавчим регулюванням на основі виняткової власності народу України на володіння, розпорядження та використання надр у особі Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим та місцевих Рад народних депутатів.

Тому Верховна Рада України 27 липня 1994 року прийняла новий «Кодекс України про надра». На виконання постанови Верховної Ради України про введення його в дію уряд України разом з відповідними міністерствами і відомствами практично завершили розроблення та затвердження нормативних актів, передбачених зазначеним Кодексом. Кабінет міністрів України ухвалив з цього питання 16 постанов.

Прийняття цього Кодексу дало можливість зміцнити правові засади щодо раціонального використання та охорони надр і сприятиме підвищенню ефективності їх геологічного вивчення, організації та здійсненню державного контролю і нагляду в питаннях користування надрами, розв'язанню інших соціально-економічних завдань.

У питаннях регулювання відносин між надрокористувачами та їхніми власниками дуже важливе значення має ефективне здійснення державного гірничого нагляду.

Тому на засіданні Комісії Верховної Ради України з питань екологічної політики 20 грудня 1995 року і було розглянуто питання «Про стан додержання вимог законодавства щодо здійснення державного гірничого нагляду за веденням робіт з геологічного вивчення надр, їх використанням та охороною». У засіданні комісії взяли участь відповідні фахівці Кабінету міністрів України, Держнаглядохоронпраці, Держкомгеології, Мінекобезпеки, Мінпрому, Мінвуглепрому, Держнафтогазпрому, Держекоінспекції.

Відповідно до статті 61 Кодексу України про надра та «Положення про порядок здійснення державного гірничого нагляду», затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 21.02.95 № 134, державний гірничий нагляд в Україні здійснює Державний комітет з нагляду за охороною праці та його органи на місцях. Державний геологічний контроль здійснює Держкомгеології України, а загальний державний контроль за використанням і охороною надр у межах своєї компетенції здійснюють місцеві Ради народних депутатів, органи виконавчої влади на місцях та Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України.

Державний гірничий нагляд — це нагляд за додержанням підприємствами, установами, організаціями та громадянами актів законодавства, правил і норм щодо геологічного вивчення надр, їх використання та охорони, а також використання і перероблення мінеральної сировини.

Державний гірничий нагляд здійснюється на 2780 геологорозвідувальних та гірничодобувних підприємствах України.

Роботу з організації державного гірничого нагляду в Держнаглядохоронпраці України здійснюють управління з нагляду за охороною надр, геолого-маркшейдерськими роботами та переробленням мінеральної сировини, з нагляду у вугільній промисловості та з нагляду в гірничорудній промисловості. На місцях наглядову діяльність здійснюють територіальні управління, державні інспекції охорони надр і геологомаркшейдерського нагляду та державні інспекції охорони праці у вугільній промисловості та гірничорудній промисловості.

ЗА 1994—95 роки органами державного гірничого нагляду обстежено 9200 об'єктів, під час яких було виявлено 80500 порушень щодо дотримання вимог законодавства про надра.

Внаслідок цього зупиняли діяльність 2120 об'єктів. За допущені порушення до відповідальності притягнуто майже 1200 інженерно-технічних працівників, з них 140 перших керівників. Проведена робота дала можливість зберегти, за даними 1994 року, на обліку гірничодобувних підприємств 19,7 млн. тонн вугілля, 7,4 млн. т залізної руди, 710 тис. т марганцевої руди. До видобутку додатково було залучено 11,3 млн. т раніше списаних та розконсервованих запасів вугілля, а також 1,8 млн. т залізної руди.

Крім безпосередньої наглядової діяльності, органи державного гірничого нагляду за цей самий термін розглянули 410 матеріалів щодо надання надр у користування, 750 матеріалів на забудову площ залягання корисних копалин, понад 200 матеріалів на списання запасів корисних копалин. Заслухано 160 звітів керівників підприємств про стан використання і охорони надр.

На засіданні комісії значну увагу було приділено проблемам, пов'язаним з додержанням законодавства про надра щодо їх геологічного вивчення, збереження та раціонального використання, які сьогодні розв'язують не повною мірою і потребують більш посиленої роботи спеціально уповноважених на те державних органів.

Так, розвідку та оцінку запасів корисних копалин на більшості родовищ України здійснюють, як і раніше, лише на один вид корисної копалини (вугілля, руда, глина, пісок тощо), а не на комплекс всіх наявних копалин і складових, як це передбачено статтею 45 Кодексу України про надра. Тому передбачені технічними проектами методи і технології видобутку та перероблення корисних копалин також спрямовані на видобування або вилучення під час перероблення, як правило, лише однієї корисної копалини чи складової. Внаслідок цього утворюються значні обсяги відходів виробництва, які проектами не передбачено використовувати для потреб народного господарства. Прикладом можуть бути кар'єри Криворізького залізорудного та Нікопольського марганцеворудного басейнів, де у відвали щорічно йшло відповідно до 70 млн. куб. м скельних розкривних порід і близько 16 млн. куб. м керамзитових глин. На цей час видобувні підприємства України мають до 2700 різних відвалів, у яких нагромаджено майже 4 млрд. куб. м порід, а під їх розташування із сільськогосподарського обороту вилучено понад 30 тис. га земель.

Мають місце й інші порушення під час геологічного вивчення надр. Наслідки перевірок дають підставу вважати, що наявні порушення під час геологічного вивчення надр допускають внаслідок того, що з боку геологічних об'єднань немає належного відомчого контролю за розробленням і виконанням технічних проектів та веденням необхідної геологічної документації, а в більшості геолого-розвідувальних експедицій не практикують комісійне приймання польових матеріалів на відповідність виконаних робіт проектам та нормативним документам. Недостатні вимоги з цих питань висувають органи державного геологічного контролю.

ПІД ЧАС перевірок експлуатації цілого ряду родовищ природного газу (Скоробогатьківського, Зимницького, Північно-Яблунівського, Ярмолинцівського, Липоводолинського) виявлено, що під час дослідно-промислового розроблення родовищ порушують вимоги статті 20 Кодексу України про надра, що не дає змоги отримати необхідні й достовірні вихідні параметри для об'єктивної оцінки запасів газових родовищ.

Однією з головних причин цього є те, що Держнафтогазпром України керується у своїй роботі положеннями застарілих «Правил розробки газових і газоконденсатних родовищ», які були затверджені Держгіртехнаглядом СРСР ще 1970 року.

Є проблемні питання, які потребують розв'язання, і в галузі раціонального використання та охорони надр під час розроблення родовищ корисних копалин.

Перш за все це наявність випадків вибіркового відпрацювання балансових запасів корисних копалин. Це пов'язане як з бажанням користувачів надр вилучити попередньо більш цінні ділянки корисної копалини, так і з браком відповідної гірничої техніки, яка забезпечувала б вилучення запасів корисних копалин в більш складних гірничо-геологічних умовах. За цієї причини, наприклад, до розроблення не залучають вугільні пласти з потужністю менш як 0,8 м, в яких міститься 2,8 млрд. т, або 37 %, балансових запасів вугілля.

Є і наднормативні втрати корисних копалин в надрах під час їх видобування. На шахтах об'єднання «Олександріявугілля» залишається низьким вилучення запасів бурого вугілля через брак механізованих комплексів для виймання пластів великої потужності. Понад норми на цих шахтах 1994 року втрачено 160 тис. т вугілля. Високі наднормативні втрати вугілля на шахтах об'єднань «Добропіллявугілля» — 1752 тис. т та «Артемвугілля» — 2546 тис. т. Наднормативні втрати допущено на шахтах «Північна», № 1 ім. Артема рудоуправління ім. Кірова та «Гігант» об'єднання «Кривбасруда» під час видобутку залізної руди, а також Запорізькому і Покровському кар'єрах Орджонікідзевського ГЗК під час видобутку марганцевої руди.

На вимогу органів державного гірничого нагляду підприємства у щорічних планах розроблення родовищ корисних копалин передбачають погоджені заходи, спрямовані на підвищення рівня вилучення запасів корисних копалин із надр, а також часткового довилучення втрачених раніше корисних копалин. Так, наприклад, виконання таких заходів рудоуправлінням ім. Кірова та шахтою «Гігант» торік дало їм змогу додатково видобути відповідно 125 тис. т і 235 тис. т втрачених раніше запасів залізної руди.

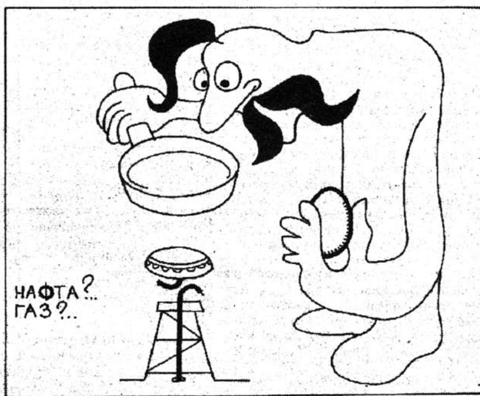
Не знаходять розв'язання проблемні питання, пов'язані з повнотою використання видобутої мінеральної сировини під час її перероблення. Підприємства з перероблення мінеральної сировини подекоди допускають відступи від правил і технологій перероблення.

Під час збагачення залізних руд вилучення заліза нижче від передбаченого проектами. Внаслідок цього за 8 місяців поточного року наявність магнітного заліза у відходах перероблення на деяких підприємствах вища від плану і становить: на Південному ГЗК — 5,44 % (план — 3,3 %), на Північному ГЗК — 3,26 % (план — 2,77 %). Основними причинами високих втрат магнітного заліза є автоматичне від'єднання електричної енергії внаслідок зниження частоти коливання електроструму та вимкнення енергії внаслідок невчасної плати за неї. Частота таких від'єднань — 6—8 разів на добу. В цей час треба робити скидання із системи збагачування у хвостосховище залізної руди з великим вмістом магнітного заліза. Іншою причиною таких великих втрат заліза є спрацювання основного устаткування, нестача запасних частин і неспроможність їх придбати.

Під час використання германієносного кам'яного вугілля не вилучають компонент — германій. Запаси германію вивчали й оцінювали на основі додаткових геологічних робіт. На наявність германію вивчали 3,1 млрд. т запасів вугілля на 69 шахтах Донбасу. Для вилучення германію на коксохімічних заводах України було споруджено 12 установок, з яких на сьогодні в роботі залишилося лише 7. Склалася реальна загроза припинення виробництва германію.

Вугільні родовища Донбасу газоносні. Однак запаси газу метану вивчені й оцінені ДКЗ лише на 8 шахтах в обсязі 16 млн. куб. м. Внаслідок цього під час видобутку вугілля в атмосферу викидається значна кількість газу, що тільки по шахтах Донецької області становить 3 млрд. куб. м на рік. За дорученням Кабінету міністрів України розробляли проект Державної програми з проблем пошуку, видобутку та використання метану вугільних шахт південного регіону України (на період 1994—2005 рр.), але остаточно це питання так і не вирішено.

Є певні проблеми з підробкою земної поверхні під час розроблення родовищ внаслідок виймання корисних копалин. Наприклад, шахтами об'єднання «Павлоградвугілля» ведеться видобуток вугілля

в заплавах річки Самари. На вимогу органів державного гірничого нагляду було розроблено заходи з видобутку цих запасів з закладкою відпрацьованого простору. Затверджено заходи спільною постановою Мінвуглепрому СРСР і Дніпропетровського облвиконкому від 25.04.1988 р. Проте відсутність досі відповідних закладочних комплексів змушує підприємства й надалі працювати без закладки. За погодженням з місцевими Радами народних депутатів для зниження шкідливих наслідків і захисту об'єктів, розташованих в заплавах річки Самари, виконують спеціальні заходи, на використання яких 1994 року надано 9282 млн. крб., але їх ефективність низька.

ЗГІДНО з новим Кодексом України про надра всі види користування ділянками надр здійснюються на підставі спеціальних дозволів (ліцензій), що їх надають Держкомгеології України за погодженням з Держнаглядохоронпраці України та Мінекобезпеки України.

Як засвідчують результати перевірок стану законності щодо охорони та раціонального використання надр, здійснених у 1995 році Генеральною прокуратурою України, у цій діяльності все ще є істотні недоробки. Потребують постійної уваги і контролю питання, які можуть постати після приватизації багатьох промислових підприємств, коли держава не втручатиметься у їх діяльність і не здійснюватиме їх фінансування. За цих обставин гірничовидобувні підприємства внаслідок відпрацювання запасів чи банкрутств можуть припиняти свою діяльність. Уже тепер багато підприємств працюють не на повну потужність і не мають коштів на природоохоронні заходи. Тому можуть мати місце аварійні ситуації внаслідок шкідливого впливу гірничих робіт на навколишнє природне середовище, об'єкти чи споруди. Напевне, ряд малих підприємств не зможе фінансувати заходи із впровадження нових або безвідходних технологій, а також науково-дослідні роботи з питань раціонального використання надр.

Слід посилити відповідальність за порушення законодавства про надра. На нашу думку, за ці правопорушення мусять нести відповідальність і юридичні особи, а не лише посадові особи, якщо держава зазнає збитків від їх діяльності в галузі геологічного вивчення надр або їх використання у будь-яких інших цілях.

На думку Комісії Верховної Ради України з питань екологічної політики, у зв'язку з прийняттям Закону України «Про охорону праці» Держгіртехнагляд України було реорганізовано у Держнаглядохоронпраці України. Це призвело певною мірою до зменшення питомої ваги і уваги з боку держави до організації і здійснення державного гірничого нагляду. Про це, зокрема, свідчить навіть те, що куратором органів державного гірничого нагляду у структурі уряду є Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення при Кабінеті міністрів України. Після прийняття Кодексу України про надра значно розширилися функції державного гірничого нагляду, що також потребує відповідної структурної перебудови всієї цієї роботи; негативно на такий стан впливає і те, що функції державного управління, нагляду і контролю за використанням та охороною надр розпорошені між багатьма відомствами, а це призводить до загальної безвідповідальності.

Отже, для підвищення ефективності використання багатств надр України та забезпечення безпеки навколишнього природного середовища потрібно розробити й запровадити комплекс заходів, спрямованих на посилення державного нагляду і контролю за геологічним вивченням надр, їх використанням та охороною. Комісія Верховної Ради України з питань екологічної політики 20 грудня прийняла в цьому питанні рішення, яке надіслано для розгляду і вжиття заходів урядові України та відповідним міністерствам і відомствам. Реалізація цих пропозицій дасть можливість значно посилити державний гірничий нагляд, підвищить ефективність його діяльності, створить сприятливіші умови для здійснення державного управління в галузі регулювання гірничих відносин та поліпшить геологічне вивчення, використання і охорону надр України.

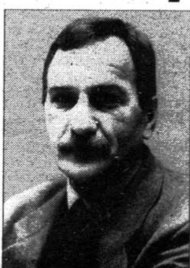
Георгій ФІЛІПЧУК,
голова Комісії Верховної Ради з питань екологічної політики;

Сергій СТОРЧАК,
перший заступник голови Державного комітету України з нагляду за охороною праці.

Навіщо шукати чорну кішку там, де її немає?

НАШІ виборці знають, що протягом трьох місяців робота Верховної Ради України раз у раз переривається гострими протистояннями між прихильниками приєднання Верховної Ради України до Угоди про Міжпарламентську асамблею (МПА) СНД та їхніми принциповими опонентами.

До останніх належить і група депутатів від Української Республіканської партії, яка становить ядро депутатської групи «Державність» у Верховній Раді.

Всім, хто не знайомий з комплексом проблем, пов'язаних з можливим вступом України до МПА, і тими наслідками, на які треба очікувати в разі здійснення Верховною Радою цього кроку, варто пояснити нашу точку зору на це питання.

У своїх діях ми керуємося виключно національними інтересами України, необхідністю утвердження її авторитету як передбачуваного, принципового і виваженого у своїх діях партнера на міжнародній арені, реальною оцінкою сьогоднішньої ситуації і тенденцій її розвитку у країнах—учасницях СНД і різних міждержавних органах цього об'єднання, зокрема і у МПА.

Передусім зважаємо на такі чинники:

—систематичне порушення прав людини у переважній більшості країн СНД, існування у багатьох із них відверто антидемократичних режимів;

—сумнівна правоздатність, з точки зору міжнародного права, наявних органів законодавчої влади у багатьох країнах СНД, де попередні склади цих органів були брутально розігнані або навіть розстріляні (як, приміром, у Російській Федерації у жовтні 1993 року);

—привласнення Росією всіх активів колишнього СРСР на шкоду всім іншим державам—правонаступницям колишнього СРСР;

—постійне ініціювання провідним членом МПА — парламентом Російської Федерації — рішень, що однозначно сприймаються світовим товариством як втручання у внутрішні справи України, зазіхання на її територіальну цілісність;

—явне небажання виконавчої і законодавчої гілок влади РФ визнати непорушність і недоторканність державних кордонів України (що є прямим порушенням основоположних принципів міжнародного права, закріплених у Статуті ООН);

—перетворення всього простору СНД на справжню трансконтинентальну криміногенну зону під впливом нав'язуваного Росією партнерам по Співдружності свого специфічного бачення шляхів реформування суспільних відносин (в тому числі і правових);

—неприховані намагання владних структур Росії використати СНД і МПА (як її складову) в якості інструменту задоволення власних великодержавних інтересів за рахунок своїх партнерів, як засіб збереження традиційного протистояння Російської імперії всьому світові;

—перетворення де-факто МПА у наддержавну структуру, яка з перших днів свого існування і на порушення Угоди про її створення (березень 1992 року) почала приймати рішення у формі постанов Ради МПА, не передбачені згаданою Угодою, і ревізувати законодавство країн-учасниць;

—фактичне оформлення МПА в суб'єкт міжнародного права з претензією на право укладати міжнародні угоди від імені своїх членів;

—принципові розбіжності напрямів і результатів процесів творення правового поля у країнах—членах СНД і країнах—членах Ради Європи, до яких належить і Україна;

—неминучість розпорошення творчих сил депутатського корпусу Верховної Ради України в разі його залучення до законотворчого процесу в рамках МПА — паралельного творення двох несумісних між собою правових систем: гармонізованих відповідно до законодавства країн СНД, з одного боку, і законодавства країн—членів Ради Європи — з іншого.

До того ж аргументи тих, хто агітує за приєднання до МПА СНД, що буцімто таким чином Україна отримає більше можливостей відстоювати свої національні інтереси, вважаємо за безпідставні. Варто лише згадати, що в СНД точкою зору України здебільшого просто нехтують, як це мало місце, зокрема, і під час обговорення такого документа, як Статут Співдружності.

Мало того, навіть прийняття в рамках СНД потрібного нам рішення абсолютно не гарантує його виконання, особливо у тих випадках, коли воно не відповідає інтересам Росії. Так, Росія спочатку саботувала виконання цілої низки угод між країнами СНД щодо розподілу активів колишнього СРСР, а потім нав'язала їм суто силовими методами вигідний їй, так званий «нульовий варіант».

«Користь» так званих модельних законів МПА найкраще ілюструє Конвенція СНД з прав людини, яка містить абсолютно несумісний з європейськими стандартами механізм реалізації. Те саме можна сказати і про модельний проект закону МПА «Про промислово-фінансові групи». Десять місяців Верховна Рада України билася над тим, щоб усунути пастки, розставлені в ньому для нашої економіки її авторами з Держдуми Росії.

Запозичена у російських «реформаторів» ідея податку на добавлену вартість стала справжнім лихом для нашої економіки. ПДВ уже три роки розвалює фінансову систему держави, розкручує інфляцію, поглиблює кризу неплатежів, паралізує платоспроможний попит населення. Саме ПДВ за умов надвисокого рівня монополізації в нашій економіці призвів до досі незнаного явища — інфляції «податкового пресу».

Прямо порушуючи статутні вимоги СНД, Міжпарламентська асамблея жодним словом не засудила тотальний геноцид, здійснюваний Росією проти волелюбного чеченського народу. То чи можуть бути ілюзії про якесь розуміння наших національних інтересів у цій маріонетковій в руках Москви організації?

Отож, приєднання України до МПА вважаємо і аморальним, і протиправним, виходячи із вимог чинного в Україні законодавства, а також таким, що не відповідає потребам підтримання необхідного рівня національної безпеки.

Окрім того, погоджуючись з висновками багатьох авторитетних фахівців, які представили до Верховної Ради власні обгрунтування недоцільності приєднання України до Угоди «Про Міжпарламентську Асамблею держав—учасниць СНД (далі «Угода»)», і не повторюючи наведену ними аргументацію, хочемо звернути увагу громадськості і на таке.

Навіть якщо б Верховна Рада України, нехтуючи чинним законодавством, зокрема Постановою Верховної Ради України «Про ратифікацію Угоди про створення СНД» (із застереженнями) від 10.12.91 року, проголосувала б зараз за приєднання до згаданої вище Угоди про МПА, цей акт був би неправомочний з точки зору міжнародного права.

Так, відповідно до статті 14 Угоди про МПА, ця Угода є відкритою для підписання Верховними Радами (парламентами) держав—учасниць СНД... натомість для приєднання всіх інших держав, згідно зі статтею 15 цієї ж Угоди, потрібна згода всіх сторін Угоди про МПА.

Як відомо, Україна відмовилась прийняти Статут Співдружності Незалежних Держав, стаття 7 якого визначає членство у цій організації. Згідно зі згаданою статтею, «державами—членами Співдружності є ті держави-засновники, які приймають на себе зобов'язання за цим Статутом протягом одного року після його прийняття Радою голів держав». Статут СНД був прийнятий Радою голів держав 27 березня 1992 року. Отже, визначений статтею 7 Статуту термін його прийняття державами-засновниками СНД закінчився 27 березня 1993 року.

Оскільки Україна не прийняла Статут в означений термін ні в цілому, ні з винятками стосовно розділів III, IV і VII, а також статей 28, 30, 31, 32 і 33, можливість чого передбачена статтею 43 Статуту, вона з точки зору міжнародного права не є членом СНД, хоча і є однією з держав—засновниць Співдружності.

Таким чином, претендувати на приєднання за процедурою, передбаченою статтею 14 Угоди про МПА (чого домагаються ініціатори цього питання у Верховній Раді), в України немає правових підстав.

Так само немає у нас підстав і для приєднання за процедурою статті 15, бо відсутні як наш офіційний запит до МПА про вступ до неї, так само відсутня і офіційна згода всіх дійсних на сьогодні учасників МПА.

Чого ж домагаються ті сили у Верховній Раді, які пішли на фактичний параліч вищого законодавчого органу держави, аби нав'язати йому це абсолютно не правове рішення? На перший погляд, це здається просто дивним, зважаючи до того ж на те, що вже найближчими днями Угода про МПА втратить свою чинність.

Річ у тім, що відповідно до Конвенції про Міжпарламентську асамблею держав—учасниць Співдружності Незалежних Держав, підписаної керівниками держав 26 травня 1995 року, саме цей документ (а не Угода про МПА СНД 1992 року) надалі визначатиме правовий статус цього органу. Про це прямо стверджує стаття 20 Конвенції, де, зокрема, сказано таке: «Якщо положеннями цієї Конвенції передбачено відмінне від положень інших актів, які регулюють діяльність і статус Міжпарламентської асамблеї, застосовуються положення цієї Конвенції».

Згідно з п. 3 статті 22 Конвенції, вона набирає чинності від дня здачі на зберігання депозитарію (Виконавчому Секретаріату СНД) третьої ратифікаційної грамоти. За даними МЗС України, вже три держави (Вірменія, Таджикистан і Узбекистан) ратифікували Конвенцію, а Вірменія до того ж передала на зберігання відповідну ратифікаційну грамоту. Те саме цими днями мають зробити Таджикистан і Узбекистан, після чого Конвенція автоматично набирає чинності.

То чому ж прихильники нашого членства у МПА не порушують питання про приєднання України зразу до Конвенції про МПА? А причина в тому, що, по-перше, для приєднання до Конвенції рішення самої тільки Верховної Ради недостатньо, бо вона (тобто Конвенція) мусить бути спочатку підписана від імені України Президентом. По-друге, на відміну від Угоди про МПА, Конвенція передбачає участь у ній винятково держав—учасниць СНД, до яких Україна не належить (про що йдеться вище).

По-третє, ініціатори включення до порядку денного Верховної Ради цього питання добре усвідомлюють, що, оскільки Конвенція закріплює деюре абсолютно неприйнятні для нас процедури прийняття спільних рішень (мається на увазі відхід від принципу консенсусу) і статус МПА як суб'єкта міжнародного права, нав'язати Верховній Раді потрібне їм рішення буде багато важче, аніж навіть щодо приєднання до Угоди про МПА.

Не можна виключати також наміру певних сил використати приєднання до Угоди про МПА, яка найближчим часом втратить свою чинність, як засіб фактичного розповсюдження на нас в подальшому дії вимог і регламентних процедур Конвенції про МПА.

Зважаючи на все вищезазначене, наша група наполягає на негайному знятті з порядку денного питання про приєднання Верховної Ради України до Угоди про МПА і початку, нарешті, реальної законотворчої роботи з гармонізації правового поля нашої держави із партнерами по Раді Європи.

Олександр ШАНДРЮК,
заступник голови Української Республіканської партії, народний депутат України.

Танець слона у посудній лавці

Податкова політика держави повинна бути інструментом розвитку, а не руйнування економіки

Надто тяжка ситуація склалася сьогодні в галузях освіти, медицини, культури. Держава не виконала своїх зобов'язань перед працівниками цих сфер щодо своєчасної виплати заробітної плати. Заборгованість продовжує зростати. Працівники профтехосвіти не одержали заробітної плати ще за вересень — жовтень. Найтяжче становище склалося в сім'ях, в яких і чоловік, і жінка працюють в освітніх та медичних закладах. У цих людей вже не вистачає грошей на найнеобхідніше — продукти, ліки тощо.

Однією з основних причин, що призвела до такого становища, є невиконання Закону «Про Державний бюджет 1995 року». У зв'язку з цим на початку грудня до Верховної Ради України надійшов проект Закону «Про внесення змін і доповнень до Закону України про Державний бюджет на 1995 рік». У цьому законопроекті, по суті, констатується, що доходна частина бюджету не виконана в запланованих обсягах. Вийти із становища пропонується так: за рахунок податків збільшити доходну частину на 63 трлн. карбованців. У той же час саме незбалансована податкова політика і призвела до того, що підприємства продовжували скорочувати обсяги виробництва і не змогли перевести відповідну суму податків до державної скарбниці. Треба визнати, що сьогодні в Україні найжорсткіша податкова система серед країн СНД. Таким чином, не отримавши в доходній частині бюджету запланованих коштів, уряд не зміг вчасно виплачувати заробітну плату працівникам соціально-культурної сфери. Більш того, в цьому ж законопроекті пропонується скоротити видатки на 115 трлн. карбованців, в тому числі на 12 трлн. карбованців скоротити фінансування системи освіти. За іронією долі саме таку суму заробітної плати держава заборгувала освітянам.

Затиснутий між двома пекучими проблемами — необхідністю відшукати кошти на соціальні потреби та реальним спадом товарного виробництва в державі, — уряд протягом останніх місяців уперто намагався поповнити бюджет через введення нових податків. Кілька тижнів поспіль до порядку денного Верховної Ради вносився на розгляд проект документа про податок на майно підприємств. Щоб зменшити протидію прийняттю цього законопроекту з боку народних депутатів, вводилася норма, за якою в разі перевищення суми податку на прибуток підприємств сплачувався тільки цей податок. А якщо не перевищує? Тоді підприємство мусить платити і податок на майно. Таким чином, ті виробництва, що перебувають у кризовому стані, а таких сьогодні більшість, ще сильніше згинатимуться під тягарем нового податку. А коли зусиллями народних депутатів розгляд цього законопроекту було припинено, парламенту негайно запропонували розглянути можливість введення так званого стабілізаційного 5-відсоткового податку, кошти від якого мали бути використані на оплату енергоносіїв. Та й цей законопроект з тих самих причин не знайшов підтримки в сесійному залі.

Народні депутати, звичайно ж, розуміють, що державний бюджет конче потребує поповнення, що заборгованість держави у соціальній сфері величезна, але стан економіки України, ситуація, в якій нині перебувають промислові підприємства, не дозволяють робити різкі, недостатньо підготовлені і обгрунтовані кроки в податковій політиці.

Світовий досвід показує, що збільшення величини податків вище певної, обгрунтованої для кожної галузі, межі викликає обвальний спад виробництва і, як наслідок, катастрофічне зменшення надходжень до державного бюджету. Саме тому, працюючи на негайний результат, можна перекреслити майбутнє економіки.

Немає сумніву, що наші урядовці знають і розуміють об'єктивність економічних законів, порушення яких просто неприпустиме. Знають — і все ж ідуть на такі порушення, бо надто вже спокусливо розв'язати всі проблеми сьогодення найкоротшим і найпростішим шляхом — відібрати ще якусь частку прибутку в товаровиробника і таким чином полегшити фінансові проблеми держави.

Верховна Рада вимагає від уряду проведення продуманої, послідовної і, головне, стабільної податкової політики, вбачаючи в ній не тільки джерело одержання коштів до державного бюджету, а й дійовий інструмент впливу на розвиток економіки, зростання її продуктивних сил. Відсутність такої політики, постійні зміни податкової системи протягом фінансового року є чи не найсерйознішою причиною більш ніж прохолодного ставлення до української економіки з боку зарубіжних інвесторів.

Час не жде, і зараз, коли Верховна Рада України прийняла Основні положення податкової політики, необхідно зробити все залежне і від уряду, і від парламенту, щоб державний бюджет 1997 року був розроблений уже на основі нової податкової політики. Що стосується держбюджету на 1996 рік, то народні депутати повинні під час його розгляду і прийняття сконцентрувати увагу на максимально ефективному використанні державних коштів, визначенні пріоритетних напрямів їхнього використання, забезпеченні реальних програм соціального захисту населення. Помилки, що їх припустилися під час затвердження держбюджету 1995 року, не повинні повторитися.

Борис ПОНОМАРЕНКО, Михайло СИРОТА, Сергій ПАСЬКО, народні депутати України від Черкаської області.

Гвардію не здають — їй пропонують роботу

Останнім часом на сторінках періодичної преси миготить прізвище В. Шевченка, народного депутата України з погонами офіцера морської авіації. Які саме державні проблеми турбують народного обранця? Негаразди людей, доведених до жебрацького животіння? Чи, може, Шевченко пропонує свої ідеї виходу з економічної кризи? Та де там! Автора статей непокоїть одне — як віддати всю «силову» владу Національній гвардії України. Ось один з його виступів у газеті «Голос України». «Гвардія не здається — її здають» — така назва цього багатослівного опусу. Та прочитання статті переконує в тому, що її заголовок — лише задля гостроти. Сенс міркувань В. Шевченка зовсім не в тому, щоб захистити Національну гвардію, яку хтось ображає. Тут інший задум — переконати читача, що Служба безпеки і відомство внутрішніх справ України майже не потрібні, бо «силові засоби для здійснення заходів щодо забезпечення державної безпеки мають бути в інших руках. Це має бути Національна гвардія». Не більше і не менше.

***ОДИН** із співавторів цієї статті служив у внутрішніх військах МВС 43 роки, тривалий час займався питаннями кадрів і штатів. Тому вважаємо, що маємо право висловити деякі свої міркування.*

В. Шевченко, як то кажуть, «на корені» знищує органи МВС, внутрішні війська, наділяючи їх усіма існуючими вадами і навіть злочинними діями. Він не без іронії намагається заперечувати колишньому заступникові міністра внутрішніх справ генералові В. Недригайлу, який негативно оцінює створену систему Національної гвардії. Нам здається, що генерал Недригайло навряд чи став би висловлюватися з приводу діяльності військово-морської авіації, тим паче наполягати на визначенні її завдань і її структурних змін. Бо кожний фахівець, який поважає себе, не судитиме про справу, в якій досконало не орієнтується. «Від них більше шкоди, ніж користі», — так визначає В. Шевченко суспільний статус органів і військ МВС. На його думку, всі там, від рядового до генерала, — хабарники, запроданці, нероби і крадії. При цьому він наводить приклади: «... Недавній приклад щодо Криму, де частина міліції, вірогідно, стала на бік злочинців і рекетирів». «Вірогідно» — це, звичайно, сильний аргумент. Він, можливо, прийнятний у рапорті про результати бомбометання по морських цілях, але стосовно колективу військовиків і співробітників МВС Республіки Крим такий «доказ» не що інше, як безвідповідальність навіть у вустах члена Комісії Верховної Ради з питань оборони і державної безпеки. «Викриваючи» МВС, автор статті тут-таки не проти «довести» і шкідливість Служби безпеки. «Наша структура державної безпеки не повинна мати власних військових підрозділів, — заявляє В. Шевченко, — бо тут теж криється небезпека». Яка небезпека, кому, від кого? Тут дізнаємося про детективну історію з якоюсь анонімною групою генералів, котрі, будучи напідпитку, опинилися у відділенні й були звільнені своїми підлеглими... Однак народний депутат вважає, що ані на СБ, ані на МВС покладатися не можна, лише національні гвардійці здатні навести лад у разі «виникнення стихійних лих». Однак автор статті має на увазі зовсім не землетруси чи зливи. На його думку, нацгвардійці будуть дуже потрібні під час стихійних лих, що можуть виникнути і в «результаті порушення рівноваги всередині різних гілок влади, і в розподілі підпорядкування силових структур». У перекладі на нормальну мову депутат — морський авіатор говорить: не домовляться між собою, скажімо, Верховна Рада і Президент (пригадаймо Росію, криваві події, розстріл Верховної Ради) — ось вам і «стихійне лихо», під час якого Національна гвардія виявить себе, бо автор статті вимагає, щоб вона за вишколом мала якості, близькі до військ Міноборони. Але вони мають володіти не лише армійським вишколом. В. Шевченко дуже засмучений і тією обставиною, що «у гвардійському артилерійському дивізіоні нині на озброєнні дві третини гармат від їхньої кількості у відповідному підрозділі Міністерства оборони». Так, Національна гвардія України озброєна не лише автоматами і пістолетами, в її розпорядженні артилерія, танки, вертольоти. Проти кого ж націлено стволи гармат гвардійців? Ось тут В. Шевченко не дилетант, силу артилерійського вогню він знає. Певне, він виступає за підсилення його потужності не для того, щоб відганяти гав від іноземних посольств, які охороняє сьогодні Національна гвардія (раніше з цим цілком справлялася міліція). «Замість масла — гармати», — чомусь раптом пригадує старий вислів автор статті, та правильніше було б сказати: «Замість масла — гармати проти народу». Ось хто передбачуваний супротивник славної Національної гвардії України — власний народ! Гарматні залпи зробили свою справу в Чечні. Не хотілося б припускати, що про це мріє людина, якій виборці довірили захищати їхні інтереси, а не погрожувати їм силою зброї.

***НАШІ** опоненти хотіли б надати Національній гвардії якогось ореолу охоронця коли не Батьківщини, то її Конституції, не замислюючись, яким цинізмом відгонить їхній кон'юнктурний захват.*

Де ж були захисники-гвардійці, їхні батьки-командири, коли Конституцію ламали якоюсь антиконституційною угодою «двох гілок влади»? Ну, а коли б одна з цих «гілок» не погодилася на пред'явлений ультиматум підписати угоду? Що тоді, панове нацгвардія? З автоматами в руках — уперед, на ліквідацію «стихійного лиха»?

Не слід лякати людей привидами переворотів і змов, у нас має бути одна мета — домагатися згоди в суспільстві.

Безперечно, в діяльності органів і військ МВС у минулому й нині недоліків, навіть темних плям, чимало. Та лише політикан або цілковитий невіглас може закреслити все позитивне одним розчерком пера: їхня робота «завдає шкоди державі». Цікаво було б поглянути на пана Шевченка на нічній вулиці міста, якби раптом хтось, за його порадою, ліквідував міліцейські пости і патрулі або звільнив усіх співробітників внутрішніх справ у місцях утримання злочинців.

Та чи не краще було б, аніж кидати звинувачення, всім, кому дорогі інтереси держави, дбайливо поставитися до корисного досвіду і кращих традицій, накопичених внутрішніми військами в мирний і воєнний час?

У своїй статті В. Шевченко згадує держави «Старого і Нового світу», цитує американця Медісона, проводить якісь паралелі. Та, на жаль, усе це схоже на спробу відійти від головного питання: коли залишити в спокої Америку, чи потрібні нам сьогодні величезні витрати на утримання формувань потенційних утихомирювачів? Ця дорога команда з неукраїнською назвою, Національна гвардія, на 30 тисяч особового складу має 12 генералів на службі з 19 за штатом. Нещодавно двом присвоєно звання генерал-лейтенант. Залишається загадкою, кім їм командувати, бо у гвардії не було посад, що відповідають їхнім новим погонам. Багатьом офіцерам, на порушення чинних термінів, прискорено підвищують звання. Всьому офіцерському складові збільшено грошове утримання на 40 відсотків (так звані «гвардійські»). За які заслуги? Чи можна порівняти навантаження гвардійців із важкістю обов'язків військовиків Міністерства оборони або тих самих внутрішніх військ? Однак є навантаження — час від часу телебачення показує глядачам «гвардійську хватку» одного натренованого взводу спеціального призначення. Решта за кадром: гармати, танки, вертольоти, натовп генералів, цілі, завдання, зарплата... Дещо розкрив читачам народний депутат В. Шевченко. І на тім спасибі. Ми маємо додати: далеко не всі народні депутати у Верховній Раді мають таку саму, як і він, позицію. Багато хто з них, а також ветерани внутрішніх військ і органів МВС, за те, щоб передати національних гвардійців у підпорядкування Міністерства внутрішніх справ, а їхній численний управлінський апарат скасувати, чим заощадити чимало державних коштів. Це сприятиме розв'язанню й інших важливих завдань. Адже навіть після повернення з гвардії до внутрішніх військ частин моторизованої міліції їх явно не вистачатиме для охорони громадського порядку, бо більш як 70 відсотків особового складу залучено до охорони виправно-трудових установ, АЕС, інших важливих об'єктів.

***ЗДАВАТИ** Національну гвардію, як пише В. Шевченко, немає потреби. Проте є необхідність навантажити її дійові сили справжньою корисною справою.*

Внутрішні війська та органи МВС, його чесні, віддані Україні бійці, рядові і генерали (між іншим, у внутрішніх військах лише три генерали) перебувають на передовій лінії боротьби за нормальне, спокійне життя співвітчизників. Хай і національні гвардійці без побоювань поповнюють їхні лави. Вони можуть не сумніватися — всім роботи вистачить.

Катерина САМОЙЛИК, народний депутат України;

Микола ЗАЗУЛІН, ветеран внутрішніх військ, полковник у відставці, учасник Великої Вітчизняної війни.

«Союзна кочегарка» перестає диміти, але викликає головний біль

(Початок на 1-й стор.).

Програмою розвитку вугільної промисловості та соціальних сфер шахтних регіонів уже найближчим часом планувано закриття більш як трьох десятків шахт, двадцять з них буде затоплено. Про запобіжні заходи з охорони геологічного середовища в зв'язку з цим нічого не чути. Питається, чи не стане цей благий намір одним із тих, що ними, як то кажуть, доріжку в пекло вимощено?

Своє запитання я адресую начальнику головного управління гідрогеологічних робіт і геоекології та використання надр Євгену Яковлєву, одному з авторів і редакторові виданого нещодавно «Інформаційного бюлетеня регіональних техногенних змін екологічного стану геологічного середовища Донбасу під впливом гірничих робіт».

— Наявний підхід до питання закриття шахт не тільки дивує, а дуже непокоїть, — підтвердив мої побоювання Євген Олександрович. — Особливо під час затоплення шахт можуть скластися найрізноманітніші ситуації. Шахта, що працює в оточенні тих, які затоплюють, опиняється під ризиком прориву вод, газу. Небезпечний стан найближчих соціально-побутових об'єктів.

Зрозуміло, перш ніж вжити в цьому регіоні якісь радикальні кроки, потрібні захисні й профілактичні заходи. Та головне, вже сьогодні треба правильно оцінити стан місцевого геологічного середовища і визначитися, що допоможе знизити негативні наслідки.

Наприклад, чи всі з намічених шахт треба затоплювати? Частину з них можна залишити для відкачування води, щоб не дати їй підійти до денної поверхні. Там, де порівняно прісна вода, шахту можна використовувати для господарських потреб.

Потребує вивчення стан гірських виробок. На прикладі окремих шахт, що вже перебувають у так званій мокрій конверсії, видно, який це неоднозначний процес. На основі цього досвіду вже можна готувати програму природоохоронних робіт, пов'язаних з конверсією вуглешахтних районів. Ці роботи мають бути спрямовані на стабільне переформування геологічного середовища під час закриття шахт. А залучати до таких робіт можна гірників, тим паче, що питання їх працевлаштування також відкрите.

Першим кроком на шляху створення програми конверсії став наш «Інформаційний бюлетень». Його зараз поширюємо між зацікавленими організаціями. Матеріали бюлетеня готували фахівці-практики геологічних підприємств, науковці.

— Комусь конкретно ви адресуєте матеріали своїх спостережень? На яку реакцію очікуєте?

— Свою оцінку ми пропонуємо як бачення проблем, як прогноз екологогеологічних змін. Та проблема ця така комплексна, що потребує участі та внеску різних відомств.

— Можливо, має діяти спеціальна комісія з розв'язання питання закриття шахт?

— Наш бюлетень узагальнив обговорення, які вже відбулися в Мінприроди (управлінні екологічних катастроф) і в Мінвуглепромі (відділі охорони природи). Та працювати, як нам уявляється, слід на трьох рівнях: у відповідній комісії Верховної Ради, бо має бути істотно змінена низка законів з охорони природи та надрокористування, в комісії при Кабінеті міністрів, бо вуглепромислова конверсія потребує відповідної статті бюджету, і в територіальній міжрегіональній комісії, де оперативно розв'язували б усі питання економічних і соціальних проявів у зв'язку із змінами обстановки. Діяти така комісія має в тісному зв'язку з місцевими адміністраціями. А координаційний центр може бути при Мінприроди. Але також — міжвідомчий, бо силами одного відомства розв'язати проблему неможливо.

Якщо не впорядкуємо нові гірничогеологічні характеристики, опинимося перед великим лихом. В Англії такою проблемою займалися 15 років, планомірно закривали шахти, перенавчали шахтарів. Діяла цільова урядова програма. А у нас Донбас мало не віч-на-віч залишається з лихом, що загрожує. А що таке безконтрольний стан води, землі й газу в цілому регіоні? Дещо чистіше від Чорнобиля! І закривати на це очі не маємо права.

Записала
Людмила МЕНЖУЛІНА.

Вітчизняний стиль

Олія з ялиці? А чому б і ні!

Незвичайний цех примостився біля підніжжя високої гори на території деревообробного заводу Турківського держлісгоспу. Працює у ньому лише три чоловіка. Виготовляють... ялицеву олію

Спектр дії її надзвичайно широкий — у парфюмерній промисловості, фармацевтичній. З неї, скажімо, виготовляють відомий лікарський засіб, «уралесан», також чудові лосьйони, шампуні, зубні еліксири, мило... Дуже цінний і побічний продукт — екстракт, що залишається після вижимки. Медицина засвідчує його високу ефективність у грязелікуванні. Австрія налагодила випуск олії смерекової — по 5 тонн щороку. І львів'яни стільки саме можуть давати ялицевої, але поки що роблять не більше, як дві тонни. Причина — немає збуту.

Невеличке підприємство організували справжні фанати. Четвертий рік вони стукають в усі двері; щоб допомогли їм удосконалити технологію доочистки, аби змогли одержати відповідний сертифікат. На жаль, наукові установи Мінлісгоспу вивченням лісохімелементів, у тому числі й ефірних олій, не займаються. Це в колишньому Союзі, коли таких виробляли до тисячі тонн щорічно, проблему широко досліджували Кіровський, Карельський, Сибірський, Центральний (Москва) науково-дослідні інститути лісової промисловості. І тепер цим плідно займаються. А в Україні справу віддано на відкуп кільком ентузіастам. Може, не потрібна нам та ялицева олія?

— Та що ви? — гірко усміхається директор Турківського держлісгоспу Михайло Ільницький. — Вітчизняна парфюмерна промисловість працює на імпортній сировині — не завжди якісній, ще й дорогій, придбаній за валюту. А наша натуральна олія нікого не цікавить.

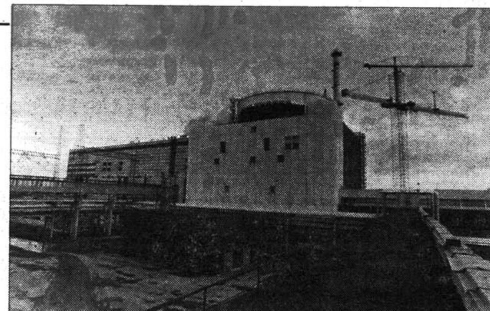
Борис Олексійович роки б'ється над проблемою, а віз, як мовлять, і нині там. А можна було б на базі цеху вже давно створити експериментальну наукову базу, виробляти олію зі смеречки, ялівцю, шалфею, м'яти, полину... Які прекрасні запашні мило та шампуні з них мали б! Також ще й цінні ліки. Та ні, продовжуємо завозити з-за кордону.

Хто ж допоможе горянам?

Микола ПУГОВИЦЯ,
журналіст.

Львівська область.

ЗА ДАНИМИ *Міністерства охорони навколишнього середовища і ядерної безпеки, 30 відсотків усіх шкідливих викидів техногенного походження дає енергетика. В енергетичному балансі України більша частина належить вугільній та ядерній енергетиці. При цьому спостерігається дивовижне явище: замість того, щоб зосередитися на розв'язанні питань підвищення екологічної безпеки, представники галузей зчинили галасливу суперечку про те, яка з них завдає більшої екологічної шкоди.*

Кликати знов до свічки смішно, проте й мовчати — грішно

Конкуренти з'ясовують свої стосунки не тільки в коридорах влади, вони дедалі більше звертаються до засобів масової інформації, намагаючись привернути на свій бік громадську думку. Навіть побіжний огляд виступів адептів «чорного золота» і «мирного атома» показує, що застосовувана аргументація нагадує артилерійську підготовку, призначену вщент розтрощити аргументи супротивника і відштовхнути його від ласого пирога державних дотацій.

Якщо узагальнити ці аргументи, то вимальовується цікава картина, яка дає певне уявлення про «ціну», що її платить суспільство за використання вугілля та урану.

«Атомні» песимісти заявляють, що виробництво ядерної енергії пов'язане з величезними матеріальними і фінансовими затратами. Тільки для того, щоб забезпечити паливом атомний реактор потужністю 1000 мВт, потрібно видобувати й переробляти 2150 т уранової руди. Заперечується твердження атомників про відносну дешевизну й чистоту ядерної енергії. Капітальні вкладення в АЕС майже вдвічі більші, ніж для ТЕС. Крім того, величезні кошти витрачаються на експлуатацію АЕС, гарантування режиму безпеки, захоронення радіоактивних відходів. Щодо екологічного чинника, то АЕС за своїм сумарним шкідливим впливом на навколишнє середовище (іонізуюче випромінювання, теплове забруднення, радіоактивні й хімічні відходи тощо) значно переважають ТЕС.

Особливу небезпеку становить потенційна імовірність серйозних аварій на АЕС, які супроводжуються надграничним і довгостроковим забрудненням довкілля. До «негативу» ядерної енергетики належить і те, що розповсюдження ядерних матеріалів і технологій у всьому світі збільшує небезпеку неконтрольованого створення атомної зброї. Виходячи з наведеного, декотрі з песимістів вважають, що ядерна енергетика мусить бути заборонена. Натомість пропонують віддати перевагу вугільній енергетиці (запаси вугілля в Україні перевищують 100 млрд. тонн, що може вистачити на 500 років).

Так, відповідають атомники, в нашій галузі є чимало проблем, але не треба їх перебільшувати і заплющувати очі на вади вугільної енергетики. Достатньо сказати, що сучасна ТЕС споживає щороку більш як 1500 ешелонів вугілля, тоді як АЕС — лише кілька вагонів ядерного палива. Вартість заходів із захисту навколишнього середовища від шкоди радіаційного впливу АЕС становить до 50 відсотків вартості станції, але ступінь ризику знижується при цьому до незначної величини: імовірність загибелі внаслідок радіаційної аварії на АЕС у 10000 разів менша, ніж під час руху автомобілем, і приблизно в 100 разів нижча від імовірності загинути від удару блискавки.

На стадії видобутку вугілля ризик становить у середньому 3,25 випадку смерті на рік роботи ТЕС. На стадії видобутку уранової руди цей показник становить 0,1 випадку смерті на рік роботи АЕС. Під час спалювання вугілля споживається кисень і утворюється велика кількість газоподібних летких сполук, багато з яких не затримуються системою очищення і спричиняють кислотні дощі, «парниковий ефект» тощо. Вугілля містить багато шкідливих хімічних домішок (токсичні метали та ін.), які після його спалення переходять у відходи і можуть стати джерелом забруднення довкілля. І, зрештою, встановлено, що ефективна еквівалентна доза опромінення населення природними радіонуклідами через викиди вугільної ТЕС істотно переважає дозу опромінення викидів АЕС аналогічної потужності.

Так, відповідають вугільники, наше вугілля низькоякісне і коефіцієнт корисної дії енергії невисокий, але в нас є нові технології спалювання вугілля, впровадження яких дасть можливість істотно підвищити рентабельність і ефективність енерговиробництва і знизити навантаження на навколишнє середовище. Але ж для цього, зауважують атомники, потрібен час і чималі кошти, яких у державі нині обмаль. Щодо ядерної енергетики, то вона вже тепер, зробивши відповідні висновки після Чорнобильської катастрофи, має надійні системи протирадіаційного захисту. Надійність АЕС з точки зору імовірності серйозних аварій становить 99,9 відсотка. Фахівці стверджують, що саме ядерна енергетика дасть можливість запобігти енергетичному й екологічному колапсу суспільства. Виходячи з цього, декотрі висловлюють парадоксальну думку про те, що реальна шкода від ядерної енергетики полягає в недостатньому її використанні в енерговиробництві.

Та не варто робити остаточні висновки щодо того, яке із джерел енергії краще і є панацеєю від енергетичних і екологічних бід. Розв'язання проблеми, як на мене, полягає в іншому, а саме у виробленні виваженої, реалістичної програми розвитку паливно-енергетичного комплексу України, яка встановлювала б науково обгрунтоване співвідношення різних джерел енергії в енергобалансі, із зазначенням заходів екологічної безпеки. Розв'язання екологічних проблем енергетики має бути складовою частиною державної екологічної політики, мета якої — створити економічні, правові і психологічні передумови тотальної екологізації суспільства. Тому нагальною потребою є розроблення законів спеціального спрямування. У цьому зв'язку велике значення має нещодавно прийнятий Закон «Про екологічну експертизу», спрямований на запобігання негативному впливу антропогенної діяльності на стан навколишнього середовища. На часі розроблення інших законів, серед яких, на думку фахівців, мають бути закони про екологічну безпеку, екологічне страхування тощо.

Та, на жаль, в Україні ще бракує відповідної політичної волі, як бракує розуміння того, що нищення біосфери задля економічної доцільності є злочин проти природних основ людського буття. Треба, врешті-решт, відкинути романтичну ідею про нескінченний науково-технічний прогрес, який, мовляв, забезпечує безупинне зростання виробництва та споживання, і перейти до стратегії екологічного виживання. Потрібна нова модель господарювання, яка на практиці втілює ідеал соціально і екологічно орієнтованої економіки.

Юрій КРУПКА,
старший науковий співробітник Інституту законодавства Верховної Ради України, кандидат юридичних наук.

Запитуєте — відповідаємо

Є угода — є пенсія. Нема угоди — нема пенсії

З ЯКИМИ країнами Україна підписала угоди про виплату пенсій у разі переїзду наших громадян на постійне місце проживання в одну з цих країн?

В. ШАРГОРОДСЬКА.

Кам'янець-Подільський.

Існує Конвенція-157 Міжнародної організації праці «Про встановлення міжнародної системи збереження прав у галузі соціального забезпечення», датована 1982 роком. Україна, як і всі країни колишнього Союзу, до неї не приєдналася. Але правові й фінансові аспекти приєднання у вітчизняних кабінетах уже прораховуються. Перспектива однозначна й реальна. Фахівці стверджують, що в разі приєднання Україна в царині захисту соціальних прав її колишніх або нинішніх громадян розмовлятиме з розвиненими країнами на рівних. Хоча й нині ми не зазнаємо серйозної дискримінації — активно підписуються двосторонні угоди, а переговорний процес на те й переговорний процес, щоб залагоджувати незалагоджене. Крім двосторонніх, існує ще одна угода — між країнами СНД (1992 р.). Вона до певної міри знімає найгостріші питання.

Розповідає начальник управління договірно-правової роботи та міжнародного співробітництва Міністерства соціального захисту населення України Василь РУДЕНКО.

— За допомогою цієї угоди ми будуємо свої взаємини, наприклад, з Росією, а Росія — з нами. Але основний напрям — двосторонні міждержавні, міжурядові чи міжвідомчі угоди. Підписано й ратифіковано угоду з Литвою. Ця угода вже чинна. Підписано угоду з Грузією. Кабінет міністрів подав її до Верховної Ради на ратифікацію. Також підписано угоди з Молдовою та Азербайджаном. Все це міжурядові угоди. І підписано одну міжвідомчу угоду — між нашим міністерством і відповідним міністерством Казахстану. Цей документ набрав чинності з моменту його підписання.

Парафована угода з Вірменією. Триває переговорний процес із Білоруссю, Латвією, Естонією, Узбекистаном, Киргизстаном, Чехією та Іспанією. Розпочато переговори зі Словаччиною, Польщею, Болгарією, Аргентиною.

— **Скільки країн, стільки й точок зору на проблему?**

— До певної міри так. Угода з Грузією зайняла чотири сторінки, з Молдовою — шість, а з Чехією буде більше двадцяти. У більшості випадків Україна погоджує перший крок — пенсійне забезпечення. Соціальне забезпечення, про яке йдеться в конвенції, — поняття багато ширше. А вже у «чеській» угоді йтиметься не лише про пенсії по старості, а й про виплати по безробіттю, хворобі, материнству, інвалідності, у разі втрати годувальника, на випадок трудового каліцтва і профзахворювання і навіть похорону. Йтиметься і про медичне обслуговування. От ви поїхали до Чехії і там захворіли...

— **Отже, мова не лише про тих, хто виїхав на постійне проживання, а й про тих, хто в країні тимчасово?**

— Так. У Чехії працює чимало наших громадян.

— **Давайте спростимо ваші складні й заплутані проблеми: хто і що платить?**

— Пенсії за віком, по втраті годувальника і деякі інші платить сторона, яка приймає. А, наприклад, пенсію внаслідок трудового каліцтва або професійного захворювання — сторона, на території якої це сталося. Найскладніше звести до одного знаменника правові норми, згідно з якими здійснюються пенсійне забезпечення. Україна оперує поняттям трудового стажу, більшість країн — поняттям страхового стажу. Хоча одна з головних умов конвенції — зважати на закони країни, з якою домовляєшся. Угодою ми визнаємо їхні правила гри, а вони — наші.

— **Яка перспектива вирішити названі проблеми, скажімо, з Ізраїлем, Німеччиною чи Америкою?**

— Обопільне бажання залежить від інтересу країни й міграційних процесів. Але в принципі обов'язок кожної держави гарантувати права громадян, в тому числі й пенсійні. Ідеальна позиція, і ми її дотримуємось, така: якщо угода вирішить проблеми хоча б одного громадянина, вона вже потрібна. Інша справа, що кожен такий документ — це величезні затрати праці й часу. А фахівців бракує.

Переговорний процес з Ізраїлем уже розпочався. В недалекому майбутньому плануємо розпочати його і з іншими країнами.

— **Кілька конкретних питань. Враховується стаж тим, хто працював у різних країнах?**

— Кожна угода враховує цей момент по-своєму. Щодо колишніх республік СРСР, то трудовий стаж, здобутий на території другої сторони або колишнього Союзу до 1 січня 1992 року, враховується. Щодо країн далекого зарубіжжя, то там є деякі нюанси: хтось готовий враховувати і український, і СНД-вський стаж, а хтось готовий враховувати стаж на території України, а вже, скажімо, на території Росії — ні. В кожному випадку все вирішується шляхом переговорів. І поки що успішно.

— **Чи врегульовані пенсійні проблеми українців, які працюють у Сибіру й на Далекій Півночі?**

— Є тимчасова угода між урядами України й Росії щодо осіб, які працюють на Далекій Півночі. Однак є потреба й у великомасштабному двосторонньому договорі.

— **Якщо людина хоче отримувати пенсію не за нашим законодавством, екстрапольованим, скажімо, на чеський грунт, а за чеським законодавством?**

— У проекті угоди з Чеською Республікою вперше закладається пункт, що передбачає право вибору.

Залишається сказати, що Василь Миколайович люб'язно погодився консультувати через газету тих, у кого виникнуть нові запитання.

Інтерв'ю взяла Людмила МИКИТЮК.

Є такі партії!

ВАЖКО стежити за змінами, які відбуваються в політичному спектрі України. Прошу надрукувати назви, чисельність та час створення політичних партій України.

М.БОЧАРОВ.

Харків.

У Міністерстві юстиції України зареєстровано 37 партій. Першою 1990-го року зареєструвалася Українська республіканська партія. 1991-го — Українська селянська демократична партія, Партія Зелених України, Демократична партія України, Партія демократичного відродження України, Ліберальна партія України, Українська християнсько-демократична партія, Соціалістична партія України.

1992 рік: Селянська партія України, Українська партія шанувальників пива, Ліберально-демократична партія України, Українська консервативна республіканська партія, Українська національна консервативна партія, Християнсько-демократична партія України.

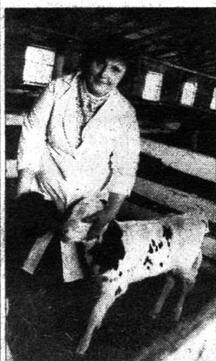
1993 рік: Партія праці, Українська партія справедливості, Партія економічного відродження Криму, Конгрес українських націоналістів, Народний рух України, Всеукраїнське політичне об'єднання «Державна самостійність України», Конституційно-демократична партія, Партія національного врятування України, Партія вільних селян і підприємців, Громадянський конгрес України, Українська партія солідарності та соціальної справедливості, Трудовий конгрес України, Комуністична партія України, Партія слов'янської єдності України, Організація українських націоналістів в Україні.

1994 рік: Всеукраїнська партія Центру «Громадянська злагода», Всеукраїнське об'єднання «Громада», Партія духовного, економічного, соціального прогресу, Партія комуністів (більшовиків) України, Партія реабілітації тяжкохворих України.

1995 рік: Партія «Міжрегіональний блок реформ», Соціал-демократична партія України, Соціал-національна партія України і Християнсько-ліберальний союз.

З різних причин анульовано реєстрацію чотирьох партій: Української Національної Асамблеї, Партії прав людини, Соціал-демократичної партії України (зареєстрованої 1993 року) та Народної партії України.

Серед найбільших партій — Комуністична, Селянська, КУН, Рух, Соціалістична. Серед найдрібніших, наприклад, партія комуністів (більшовиків) — за даними Мін'юсту, приблизно п'ятисячі чоловік. Щодо тенденцій партійної карликовості в Україні, то відомо, що фахівці Мін'юсту підготували свої пропозиції, зокрема, реєструвати, коли партія має не менш як тисячу членів. Про це нам повідомили в управлінні об'єднань громадян.

Скоро телятниці стануть на одну межу з доярками і свинарками

ЧОМУ ДОЯРКИ й свинарки ідуть на пенсію в 50 років, а телятниці — в 55? Якщо так триватиме й далі, схоже, доведеться переходити в доярки, а телята нехай ростуть самі.

Марія ОДРИНСЬКА.
с. Клишки Сумської області.

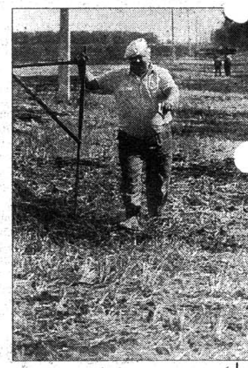
Відповідно до ст. 13 п. «д» Закону України «Про пенсійне забезпечення» право на пенсію на пільгових умовах справді мають лише доярки і свинарки. Вони йдуть на пенсію у 50 років, якщо мають стаж зазначеної роботи не менше 20 років і справлялися з нормами обслуговування. Однак нині Міністерство соціального захисту населення підготувало і подало до Кабінету міністрів проект Закону «Про внесення змін і доповнень до Закону «Про пенсійне забезпечення», в якому запропонувало однаково призначати пенсію за віком на пільгових умовах трійці — доярам, свинарям і телятникам.

Користування землею: короткострокове, довгострокове, постійне

Я УЧАСНИК війни. 45 років вчителюю в сільській школі. Користуюся в селі городом 8 соток. А мешкаю в місті. Чи залишиться мені город, коли я піду з роботи на пенсію?

П. РЕХТМАН.

Чернівці.

За змістом листа заступник голови Держкомзему України В. Лисий припустив, що, очевидно, земельна ділянка П.Рехтману була надана для городництва. Згідно зі ст. 7 Земельного кодексу України землі для городництва надають Ради народних депутатів із земель, що перебувають у державній власності, — в тимчасове користування. Короткострокове — до трьох років, довгострокове — від трьох до двадцяти п'яти. Але в разі потреби ці терміни можуть бути продовжені.

Землі, що перебувають у колективній і приватній власності, теж можна отримати в тимчасове користування — за договором, який і обумовлює терміни.

Земельна ділянка залишиться П. Рехтману незалежно від віку й місця проживання в тому разі, коли вона була передана йому в постійне користування. Це має бути підтверджене земельно-кадастровою документацією.

Якщо маєте — то вам можна, якщо не маєте — то й не дадуть

ПРИ ОДЕРЖАННІ квартири чи належить кандидатові наук додаткова житлова площа? Як вона оплачується?

Галина ЧЕРЕПАНОВА.

Кременчук.

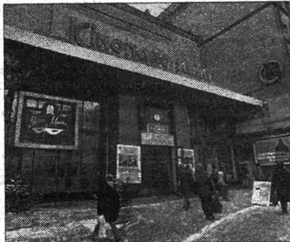
У житловому управлінні Держжитлокомунгоспу повідомили, що відповідно ще до постанови ЦВК Ради Народних Комісарів СРСР від 27.03.1933 року «Про поліпшення житлових умов для наукових працівників» той, хто має учений ступінь або звання, користується правом на додаткову жилу площу — окрему кімнату або, коли така відсутня, просто на не менш як 20 квадратних метрів. І основна, й додаткова площі, незалежно від розміру, оплачуються в одинарному розмірі.

Але слід мати на увазі, що надання додаткової жилої площі (в тому числі й громадянам, які мають на неї право) чинним законодавством не передбачене. Житловий Кодекс УРСР гласить, що про право наймача або члена його сім'ї на додаткову площу згадують лише тоді, коли надається жиле приміщення, що звільнилося — у квартирі, де мешкають двоє або більше наймачів. А також коли надають впорядковане житло у зв'язку з виселенням — якщо наймач або інший член сім'ї, що мешкає разом з ним, має право на додаткову жилу площу **й фактично користується нею.**

Читацький мікрофон

ЧИ БУТИ КІНОМИСТЕЦТВУ?

КІНО... Це коротке слово відкриває перед людиною цілий світ, зачаровує, зачіпає глибини душі. Кіно — один з найефективніших засобів виховання людей, задоволення їхніх духовних запитів, змістовне проведення вільного часу. Де ще можна побачитися з людьми, відволіктися від побутових проблем, особливо на периферії, де розваг не так уже й багато? Звичайно, в клубі, кінотеатрі.

Кіно завжди цінувалося і цінується за його образну публіцистичність — це і широкоінформаційна хроніка, і серйозний твір, і комедійна стрічка, і навіть публічна лекція. Творці кіно, брати-французи Огюст та Луї Люм'єри, немало здивувалися б, побачивши кіно в сучасному варіанті технічної досконалості.

Змінюється кіно, змінюється і глядач, і кінозал. І головне — обмаль фінансів, а потреб багато: потрібне пальне для транспорту, адже ми фільми доставляємо в різні населені пункти району, сплатити за опалення в міському кінотеатрі, електроенергію, воду, заплатити за прокат фільмів, купити запчастини для автотранспорту та кінообладнання. А сьогодні усе коштує дуже дорого. Ми неспроможні придбати в достатній кількості навіть те, що колись вважалося дрібницями, — пензлі, фарбу, тканину і папір для реклами. Про ремонт у кінотеатрі не може бути й мови...

Економія коштів змусила нас скоротити штат у кіномережі: на сільських кіноустановках, де повинні працювати по два-три кіномеханіки, залишили по одному. На малих кіноустановках обслуговування ведеться за половину окладу. Можна собі уявити, як одній людині доводиться справлятися: продавати квитки глядачам, стежити за порядком у залі і демонструвати кінофільм.

Незважаючи на значні скорочення, зарплата в кінопрацівників найнижча. Це змушує нас здавати приміщення в оренду під крамниці, буфети та інші комерційні заклади. Але не забарилася інша перешкода на шляху виживання: кіноприміщення перейшли в представництво державного майна, і орендатори нині розраховуються з ними за оренду.

Тепер можна почути думки про те, що треба приватизувати кінотеатри. Але ж господар відкриє в ньому все, що завгодно: ресторан, нічний клуб — відповідно до нинішнього віяння, але тільки не залишить кінотеатр, бо це не даватиме великого прибутку. Таким чином, може зникнути один з найдоступніших закладів для культурного відпочинку людей. І поступово розвалиться те, що 100 років тому стало всесвітньою сенсацією.

У місті, може, й не так помітно зникнення кіно. Але що буде в селі, де кіно — єдина розвага, та якщо врахувати, що не в кожній хаті є телевізор, бо мало того, що їх у магазинах немає, — не кожен може купити його, бо коштує шалені гроші. Отак поволі ми скотимося до стану первісного суспільства.

Кіно людям потрібне. Але без фінансової допомоги держави кіно не виживе, його треба підтримувати в цей важкий час, не дати пропасти уже набутому досвіду й досягненням. Бо розвалити легше, ніж відбудувати.

Ми сподіваємося на підтримку Верховної Ради, виконавчої влади України, що вони не допустять розвалу культури, загибелі кіномережі, бо не хлібом єдиним живе людина.

Василь ШЕТЕЛЯ, директор районної кіномережі.

Свалява Закарпатської області.

Курорти

Продається здоров'я...

КУРОРТНЕ лікування, реабілітація та рекреація мають бути ефективні, недорогі і доступні для всього населення, але... спотворена на місцях система оподаткування санаторно-курортних закладів профспілок України зрівняла їх із сферою послуг.

Санаторне лікування поділяється на платне — за рахунок коштів громадян — і безплатне, затрати за яке бере на себе держава. Частині населення санаторне лікування надається з неповною оплатою його вартості. Відповідні затрати бере на себе держава, зокрема за рахунок фондів соціального страхування і Чорнобиля. І санаторії органів Міністерства охорони здоров'я, і санаторії профспілок України за своїми структурно-функціональними характеристиками та оплатою за лікування відповідно до Закону України «Про державний бюджет України на 1995 рік» є ідентичними. Як і лікарняні заклади, вони не займаються підприємницькою діяльністю. А бюджетні фонди не скеровані на створення нового продукту і оподаткування робіт, послуг, нової вартості, прибутку. Вони є компенсацією за лікування громадян, а також спрямовуються на розвиток матеріально-технічної бази, на експлуатацію та утримання основних фондів санаторію тощо.

Державна податкова інспекція Трускавця Львівської області чомусь вважає цю частину бюджетної компенсації, яка визначена на цілі подальшого розвитку і підтримування життєдіяльності санаторію, «прибутком» і оподатковує його.

Податкова інспекція не визнає статусу санаторію як лікувального закладу і оподатковує його як госпрозрахунковий об'єкт. Мовляв, профспілковий санаторій реалізує путівки, надає послуги, отже, він є підприємством.

Якби профспілкові санаторії були самостійними юридичними особами і визначали б ціну путівки (а вона нині погоджується і затверджується вищими організаціями), а також вільно закладали в неї, окрім вартості лікування, «прибутки», а кошти від реалізації путівок акумулювали на розрахунковому рахунку санаторію, тоді можна було б говорити про виробничо-комерційну діяльність.

Отже, путівка не є продукт, товар, товарно-супровідна накладна санаторію, бо її вартість формується за рахунок коштів державного бюджету.

Путівка є всього-навсього офіційним посвідченням, що видається особі, яка вирушає на лікування в санаторій.

На нашу думку, заміна назви документа «путівка» на «листок санаторно-курортного оздоровлення» (ЛСКО) відповідала б суті призначення цього документа за аналогією з листком непрацездатності. І може, тоді було б чітко зрозуміло працівникам податкової інспекції, що витрати на лікування в санаторії і витрати на лікування за листком непрацездатності в лікувальному закладі за місцем проживання хворого оплачуються з одного і того ж фонду соціального страхування.

Щодо листків санаторно-курортного оздоровлення, то їх необхідно видавати за активною участю та підвищеною відповідальністю лікувального закладу за місцем проживання хворого та регіональних осередків Фонду соціального страхування і Фонду Чорнобиля, що дало б змогу використовувати їх за призначенням. Санаторно-курортні заклади профспілок України є фактично прототипом закладів страхової медицини і функціонують за рахунок субсидій вищезгадуваних фондів.

Якби припинилося незаконне, на нашу думку, оподаткування санаторіїв профспілок та значні відрахування вищими органами, вартість санаторного лікування, реабілітації можна знизити більш як на 50 відсотків, що дало б змогу охопити ширші, бідніші верстви населення України, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Чи ця проблема не хвилює податкових інспекторів? Чи ж вони створюють свої власні закони?

Ростислав ВЕРЕТКА, перший заступник голови Ради об'єднання профспілок Львівщини; Адам ГЕЛА, головний лікар базового санаторію «Каштан», заслужений лікар України.

Спорт

На аренах країни і світу

Плавання. Гонконг. Тут проходили змагання Кубка світу на «короткій» воді (басейн 25 метрів). Блискуче виступив український спортсмен Денис Силантьєв із Запоріжжя. У нього дві золоті медалі на дистанціях 100 і 200 метрів батерфляєм — відповідно 52, 95 секунди та 1.56,17 (обидва результати — рекорди України) і «срібло» на 50-метрівці.

Фехтування. Бронзову нагороду виборола на етапі Кубка світу, який проходив у Гавані, українська шпажистка Вікторія Титова. А от п'яте місце володаря Кубка світу-95 киянина Сергія Голубицького здивувало багатьох. Надто звикли ми до дзвінких Сергієвих перемог.

Баскетбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. Чоловіки. Пропущений матч. «Нафтохім» (Біла Церква) — «Київ-Баскет» — 64:101.

Футбол. У Мілані відбулося свято, організоване Міжнародною федерацією футболу (ФІФА), на якому відзначалися найкращі гравці та команди. Найсильніших футболістів назвало гігантське жюрі зі ста найавторитетніших тренерів з різних континентів. Чільна п'ятірка має такий вигляд: Джордж Веа (Ліберія, клуб «Мілан») — 170 очок, Паоло Мальдіні (Італія, «Мілан») — 80, Юрген Клінсманн (Німеччина, «Баварія») — 58, Ромаріо (Бразилія, «Фламенго») — 50, Роберто Баджо (Італія, «Мілан») — 49.

Як бачимо, «чорна перлина» Веа піднявся одразу на три вершини слави — його визнано найкращим гравцем Африки, Європи та світу.

Найкращою командою планети 1995 року названо збірну Бразилії. А Кубок прогресу дістався футболістам Ямайки. У рейтинговому листі ФІФА за рік ця команда піднялася з 96-го місця на 40-е.

Донецьк. Як стало відомо з інформованих джерел, півзахисник «Шахтаря» та збірної України, 25-річний Сергій Попов відтепер виступатиме за команду «Зеніт» (Санкт-Петербург). Цей колектив під керівництвом відомого фахівця Павла Садиріна повернувся до вищої ліги чемпіонату Росії.

А тим часом «Шахтар» веде підготовку до другого кола національного чемпіонату у Слов'яногорську. Там донечани провели товариський поєдинок проти сіверськодонецького «Хіміка» і перемогли — 3:0. Два м'ячі на рахунку Сергія Онопка, раз відзначився Григорій Чихрадзе. У неділю «Шахтар» вилітає до Німеччини, де продовжить тренування.

Міні-футбол. У Кордові (Іспанія) триває чемпіонат Європи. Збірна України в першому матчі в упертій боротьбі мінімально поступилася — 2:3 — одному з фаворитів змагання, збірній Росії. Цікаво, що спершу наші футболісти вели перед — 2:0. Але, на жаль, не втримали переваги. Другим суперником української команди була збірна Італії. І знову невдача — 3:6. Наша команда вибула з боротьби за нагороди.

***

А ось сумна звістка. Учора в Києві на 68-му році життя помер заслужений майстер спорту з сучасного п'ятиборства, олімпійський чемпіон Ігор у Мельбурні (1956 року), чемпіон світу Іван Костянтинович Дерюгін.

У номер

● *Київ*

Як діяти далі

9 січня міністр Кабінету міністрів України Валерій Пустовойтенко провів нараду керівників структурних підрозділів урядового апарату. Було проаналізовано хід виконання першочергових заходів щодо реалізації Програми діяльності уряду.

На нараді було обговорено також проблеми, пов'язані з фінансуванням підготовки й участі українських спортсменів у XXVI Олімпійських іграх, повідомив Укрінформ.

● *Луцьк*

Майже як у Європі

Колектив підприємства «Луцькавтошлях» і шведська компанія «Скандінавен продакшн» уклали контракт на поставку п'яти агрегатів для ремонту автошляхів на Волині. Як заявив головний менеджер компанії Зигвард Валенберг, у разі успішного виконання першого контракту в область поставлять й іншу новітню техніку для ремонту і прокладання доріг. Може, хоч так з'являться на Волині дороги європейського рівня.

● *Львів*

Чи пам'ятають про молодь?

З 10 по 14 січня у Львові триває семінар «Чи пам'ятає сучасна Європа про дітей та молодь?», у якому беруть участь учені, педагоги, працівники позашкільних установ із 20 країн — Німеччини, Голландії, Словаччини, Польщі та інших. Учасники семінару обговорюють принципи діяльності міжнародних та національних структур у сфері молодіжної політики, програму співпраці у сфері культури, навчання, дозвілля, проблеми соціальної адаптації молоді. Організували цей семінар Центр творчості дітей та юнацтва Галичини та Європейська асоціація установ вільного часу.

● *Запоріжжя*

Міськвиконком у ролі Діда Мороза

120 інвалідних колясок німецького виробництва (20 із них — дитячі) за допомогою підприємців з фінського міста-побратима Лахті доставлено до Запоріжжя.

За словами голови міської Ради народних депутатів Олександра Головка, місто виділило на придбання колясок близько 30 мільярдів карбованців. 92 коляски вже вручено інвалідам, решту 28 розподілено між лікувальними закладами міста.

Проблема

Чого варто дім не збудувати

***Практично** — побудований три роки тому унікальний завод великопанельного домобудування (ВПД-40) досі не дає продукції. Новітнє французьке обладнання змонтовано на 90 відсотків.*

У завод уже вкладено 32 млн. доларів платників податків. В обсягах робіт, які залишилися не виконаними державою, — лише допоміжні будівельно-монтажні роботи, на які потрібно всього 820 млрд. крб., а часу — 140—160 днів. Попервах справи йшли чудово. До проектування ВПД-40 залучили відому французьку фірму «Аркомат» — виробника будівельного обладнання. До речі, одного з основних постачальників обладнання під час спорудження євротунелю під Ла-Маншем.

1994 року об'єкт було внесено до переліку особливо важливих об'єктів бюджету України, що підлягали введенню. Тоді окрилені акціонери «Південриббуду» взяли кредит у 35 млн. франків (6 млн. доларів) під гарантію Кабінету міністрів України для викупу частини обладнання, що залишилося у фірми «Аркомат». Однак тодішній Держкомітет рибного господарства України одержані кошти використав на інші цілі. Акціонери, основна частина яких — держпідприємства, втратили можливість повернути кредит за рахунок прибутку від реалізації продукції введеного заводу.

В результаті фінансові втрати від «заморожування» коштів становили 19,5 млн. доларів, а з урахуванням втраченої вигоди від реалізації житла — 28,4 млн. доларів.

Найдивовижніше, що цей об'єкт вилучено з плану бюджету на 95-й рік та з проекту плану на 96-й рік. Акціонери у відчаї звернулись з відкритими листами до Прем'єра, Президента України.

То в чому ж унікальність цього заводу? Фірма «Аркомат», яка виграла конкурс проектів, запропонувала новітні західні будівельні технології, які дозволяють забезпечити гнучке, швидко переналагоджуване виробництво, що особливо важливо для адаптації заводу до конкретних містобудівних та архітектурних рішень. Це енергозбережні, сейсмостійкі будинки, якість зовнішньої поверхні стін виключає додаткове опорядження та витрати на підтримання зовнішнього вигляду в подальшому.

Одночасно до проектування забудови мікрорайону «2А-Омега» на березі моря в Севастополі було залучено майстерню відомого французького архітектора Маноло Нуньєса, котра у співробітництві з нашими архітекторами спроектувала на 53 га справді казковий комплекс з елементами візантійської архітектури для населення 24000 чоловік.

Світова якість цього будівництва одразу забезпечувала б експорт і конкурентоспроможність продукції заводу. Можливості заводу вже враховують фірми, що планують відбудові роботи в Чечні та Югославії. Будь-яке місто мало б за честь спорудити собі вулицю чи мікрорайон з таких будинків. Завод має резерв збільшення потужності з 40 до 80 тисяч кв. м на рік. Щодня втрачати такий Клондайк — то ще й моральні втрати України.

Валерій ГОВГАЛЕНКО,
кандидат технічних наук.

Севастополь.

Новинка

«Буран» у забої

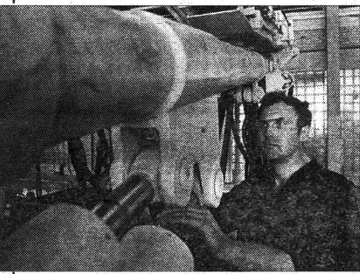
Наша газета уже повідомляла про вагомі успіхи акціонерного товариства «Буран», що по-новаторськи працює на вуглевидобувну промисловість. Продукцію «буранівців» залюбки купують прискіпливі до якості іноземці. Не гребує нею і вітчизняний покупець.

Нещодавно АТ «Буран» отримало замовлення від донецької шахти «Кіровська» на виготовлення нової бурешнекової машини «БШК-2Д». Це удосконалене обладнання значно заощадить дефіцитний нині для шахт ліс та інші матеріали.

Перспективною новинкою «Бурану» зацікавилися і на інших підприємствах Донеччини: придбати комбайн забажали місцева шахта «Лідіївка», шахтоуправління «Червона зірка», торезька шахта «Ударник» та інші. Воно й не дивно, адже завдяки «БШК-2Д» на донецькій шахті «Моспінська» щодоби підіймають на-гора близько 130 тонн палива з надтонких пластів. Саме тут було вперше пробурено свердловину завдовжки 85 метрів.

Юрій ДОЦЕНКО.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Донецьк.

Досвід

Насіємо конопель — будемо з папером

***До такого** висновку дійшли учасники Дніпропетровського обласного прес-клубу ринкових реформ, взявши реалізацію цього проекту під свій контроль.*

Донедавна на Дніпропетровщині коноплі сіяли майже на десяти тисячах гектарів щороку. Цю стратегічну сировину вирощувати було вигідно — платили добре. Прибуток від неї в окремих господарствах становив шістдесят відсотків. Нині в області під коноплі відводять лічені гектари і ті місця тримають у великій таємниці... На жаль, наркоманія змусила майже заборонити цю культуру. Журналісти області вже двічі збиралися на засідання прес-клубу ринкових реформ, аби привернути до цієї культури увагу і відродити її вирощування на значних площах.

Спочатку вони завітали на Дніпропетровський паперовий завод. Годі нагадувати, який в Україні дефіцит з папером. Тим часом серед двох десятків папероворобних підприємств лише дніпропетровське послідовно займається реконструкцією і навіть завершує споруджувати новий унікальний комплекс потужністю сорок тисяч тонн продукції на рік. Оскільки тут ідеться про подвоєння випуску газетного паперу, можна уявити, яке захоплення це викликало у журналістів.

— Але навряд чи вдасться завантажити потужності привізною сировиною, — засмутив учасників прес-клубу директор заводу Володимир Верещак. — Деревина з-за кордону вельми дорога. Треба вишукувати замінники, причому вітчизняні.

З цих міркувань журналісти вдруге зібралися у Павлограді на тамтешньому коноплезаводі. Мало хто знає, що саме з конопель передові світові паперовробні підприємства виготовляють найкращий, найбіліший папір, придатний для друкування документів і навіть грошей.

Однак у США, Австралії, Німеччині, Англії коноплі також оголошені поза законом. Тож паперовробники цих країн кинулися... у Павлоград, де у Синельниківському районі залишився підрозділ колишнього всесоюзного НДІ луб'яних культур. Його селекціонери створили гібрид конопель «дніпровський-6», вивели новий сорт «дніпровський-14». Для наркоманів вони не становлять інтересу. Зрозуміло, що цього зарубіжні виробники паперу прогавити ніяк не могли. Одні хочуть закупляти насіння нових гібридів, інші — кострицю, тобто багату на целюлозу підготовлену сировину, ще інші збираються сповна оплатити виготовлення дослідних агрегатів для випуску паперу з конопель за українською технологією на харківському об'єднанні «Хіммаш».

— А для нас же передовсім, гадаю, важливо налагодити власну, вітчизняну, паперову промисловість з використанням нешкідливих конопель, — говорить директор акціонерного товариства «Павлоградконоплепром» Микола Зубенко. — Переконаний: хто на це зважиться, той неодмінно виграє. Інвестиції принесуть неабиякі дивіденди. Однак мати достатньо свого паперу — одне. А от вигідно продавати целюлозу, таку дорогу — то вже інше.

А поки що дніпропетровські паперовробники заручилися підтримкою та посильною допомогою преси. Але, гадаємо, треба й матеріально захотити селян вирощувати нові гібриди конопель, щоб відродити, по суті, трудомістку галузь. Деякі господарства уже приступають до справи.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Станіслав Антонович ШАЛАЦЬКИЙ

На 77 році життя після тяжкої хвороби помер Станіслав Антонович ШАЛАЦЬКИЙ. Поляк за національністю, він був визначним діячем польського культурно-освітянського руху в Україні, одним із засновників першої польської громадсько-культурної організації. У жовтні 1991 року очолив Спілку поляків в Україні. Був одним з ініціаторів видання польської газети «Дзєннік Кійовскі», що почала друкуватися в Києві з березня 1992 р. і є нині додатком до газети Верховної Ради України «Голос України».

С.А. Шалацький під час II світової війни брав безпосередню участь у створенні і бойових діях Війська Польського. Отримав звання полковника, численні високі радянські й польські нагороди.

Після війни С. А. Шалацький працював журналістом, був редактором російськомовних і польськомовних видань. За плідну творчу діяльність йому надано звання заслуженого працівника культури України.

Колективи редакцій газети «Дзєннік Кійовскі» та «Голосу України» висловлюють глибоке співчуття рідним і близьким покійного. Сумуємо разом з вами.

Правління Національного банку України висловлює щире співчуття начальникові операційного управління банку В.Д.Шуцькому у зв'язку з тяжкою втратою — смертю його дружини Люсі Василівни

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ **За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.**
♦ **Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.**
♦ **За точність викладених фактів відповідальність несе автор.**

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 331925.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311005.